

bulletin skip

zvláštní číslo / 2015 ročník 24

Jihokorejské knihovnictví

skip

Svaz knihovníků
a informačních pracovníků ČR

Národní digitální knihovna, 2. patro - zleva: multiplexy pro sledování filmů, zóny pro práci s počítači

Korejská národní knihovna, Sedžong - hlavní dvorana knihovny

Obsah

Pozdrav pro zvláštní číslo časopisu Bulletin SKIP od Jun Hüijuna, prezidenta Asociace korejských knihoven.....	4
Základní informace o Korejské republice	6
Historie knihoven a knihtisku.....	6
Dějiny do roku 1876.....	6
Moderní období.....	8
Systém knihoven	10
Národní knihovny.....	10
Veřejné knihovny	10
Počty knihoven v Korejské republice	10
Vysokoškolské knihovny.....	11
Školní knihovny.....	11
Speciální knihovny.....	12
Korejská národní knihovna.....	12
KNK a povinný výtisk.....	13
Zpracování dokumentů v KNK.....	14
Systémy ISBN a ISSN v Korejské republice.....	14
Národní bibliografie.....	14
Sběr a uchovávání online materiálů	14
Archivace webových zdrojů (OASIS).....	15
Národní digitální knihovna, Dibrary a digitalizace	15
Ptejte se knihovnik - kooperativní virtuální referenční služba jihokorejských knihoven.....	16
Národní knihovna pro handicapované.....	16
Národní knihovna pro děti a mládež.....	18
Programy na podporu čtenářství.....	19
Další knihovny	20
Korejská národní knihovna, Sedžong.....	20
Knihovna Národního shromáždění.....	20
Knihovna Nejvyššího soudu.....	20
Knihovna Univerzity Jonse.....	21
Mičchuholská knihovna, Inčchon.....	22
Knihovna na ostrově Nami.....	22
Profesní vzdělávání.....	23
Vzdělávací aktivity Korejské národní knihovny.....	23
Počet institucí pro vzdělávání knihovníků - stav k červnu 2013.....	23
Certifikace knihovníků.....	24
Zákony související s knihovnami.....	25
Knihovní zákon č. 8029 z roku 2006.....	25
Pětiletý souhrnný plán rozvoje knihoven v Korejské republice (2014-2018)	26
Asociace korejských knihoven (Korean Library Association, KLA).....	27
Transkripce korejských jmen a názvů do češtiny a angličtiny	28
Zdroje.....	31
O autorovi.....	32

Pozdrav pro zvláštní číslo časopisu Bulletin SKIP od Jun Hüijuna, prezidenta Asociace korejských knihoven

Vážení čeští kolegové,
je pro nás velkým potěšením, že můžeme prostřednictvím zvláštního čísla Bulletinu SKIP pozdravit kolegy z České republiky, která je nazývána srdcem Evropy, a představit vám problematiku jihokorejského knihovnictví.

Historie knihoven se začala odvíjet společně s dějinami lidstva. Jejich důležitost, kulturní a sociální hodnoty, které jsou s nimi spojené, jim umožňují překonávat čas a prostor, a to i v době internetu a digitální záplavy. Úkolem knihoven je, aby kromě svých standardních činností svázaných s centrem státu a společnosti, fungovaly také jako jakési agentury poskytující služby své komunitě, budovaly komunitní prostor, připravovaly znalostní a kulturní infrastrukturu tak, aby další generace měly zajištěný přístup k vědomostem a informacím. Sociální odpovědnost a hodnotu knihoven na východě i západě tak můžeme vidět právě ve vytváření informačního zázemí, informačních služeb a rozvoji služeb pro nynější i budoucí generace.

V jihokorejské společnosti je od konce 20. století kladen velký důraz na roli knihoven, jejich hodnotu a sociální důležitost. Jako extrémní příklad významu knihoven pro jihokorejskou společnost je možné zmínit konec roku 2013, kdy byl v prezidentské Komisi pro politiku v oblasti knihoven a informací dokončován druhý Pětiletý souhrnný plán rozvoje knihoven v Korejské republice (2014-2018), který byl vyhlášen v lednu 2014. Na základě tohoto souhrnného plánu stanovuje všech 28 ministerstev a 16 centrálních a lokálních vlád vlastní roční plán jeho implementace do praxe. Na konci roku 2013 existovalo v Korejské republice kolem 19 000 knihoven, a to 3 národní knihovny, 828 veřejných, 430 vysokoškolských, 11 506 školních, 1 663 vojenských, 50 vězeňských a 3 951 malých knihoven. Postupně stoupl i počet knihovníků na 21 430.

Asociace korejských knihoven reprezentuje knihovny a knihovnictví Korejské republiky. Je jedinou organizací, která zastupuje knihovny a knihovnictví při jednáních s vládou, např. v oblasti propagace různých aktivit, při novelizacích Knihovního zákona či kodifikaci různých standardů. Vydává Korejské desetinné třídění, revize Korejských katalogizačních pravidel, zpracovává statistiky z oblasti knihovnictví a publikuje pravidelnou ročenku. Zaměřuje se také na posílení role knihoven ve společnosti. Více informací o aktivitách Asociace korejských knihoven je možné nalézt na <http://www.kla.kr/jsp/main.do>.

Ještě jednou bych jménem jihokorejského knihovnictví chtěl poděkovat Bulletinu SKIP za možnost pozdravit české kolegy a uvést toto číslo věnované knihovnám Korejské republiky. Modlím se za věčný rozvoj a štěstí knihoven.

Děkuji

Jun Hüijun, prezident Asociace korejských knihoven, leden 2015

안녕하십니까? 체코 도서관계 여러분

저는 한국도서관협회 윤희운 회장입니다.

유럽의 심장으로 지칭되는 체코의 「Bulletin SKIP」 특집호에 한국을 대표하여 인사할 기회를 주시고 한국 도서관 사정을 소개할 수 있게 되어 기쁘게 생각합니다.

인류의 역사와 함께 시작된 도서관, 그 중요성과 사회문화적 가치는 시간과 공간을 초월하여 인터넷과 디지털이 범람하는 현재에도 계속되고 있습니다. 모든 국가와 사회에 존재하는 도서관의 직접적 기능은 당대 국민을 위한 자료중심의 서비스기관인 동시에 커뮤니티 공동체 공간이지만, 미래 세대의 지식정보 접근이용을 보장하기 위하여 준비하는 지식문화 인프라입니다. 따라서 도서관을 확충하고 인프라를 충실하게 갖추며 당대 및 후대의 국민을 위하여 지식정보서비스를 제공하고 준비하는 일은 동서양을 막론하고 모든 도서관인

의 사회적 책무일 뿐만 아니라 가장 보람된 역할이라 할 수 있습니다. 한국사회에서는 20세기 후반부터 도서관의 사회적 중요성과 존재가치가 매우 강조되어 왔습니다. 최근의 단적인 사례로는 2013년말에 제4기 대통령 소속 도서관정보정책위원회가 구성되어 2014년 1월 5년 주기의 제2차 도서관발전종합계획을 수립·공포하였습니다. 이에 근거하여 중앙정부의 각 부처(28개) 및 광역자치단체(16개)는 매년 연도별 시행계획을 수립하여 추진하고 있습니다. 2013년말을 기준으로 한국에는 19,000여개의 도서관(국가도서관 3개, 공공도서관 828개, 대학도서관 430개, 학교도서관 11,506개, 병영도서관 1,663개, 교도소도서관 50개, 기타 작은도서관 3,951개 등)이 존재하며, 도서관 직원수도 21,430여명에 달할 정도로 지속적으로 증가하고 있습니다.

또한 한국에서 도서관 및 사서직을 대표하는, 유일의 전문직 단체인 한국도서관협회는 도서관계 발전과 사서직 권익옹호를 위하여 대정부 촉진활동, 도서관법 개정 및 각종 기준의 제정, 한국십진분류법(KDC) 및 한국목록규칙(KCR) 개정, 도서관 및 문헌정보학자로 및 한국도서관연합의 발간, 도서관 관련 각종 프로젝트 수행, 도서관 생태계의 건강성 강화방안 마련, 도서관의 사회적 역할증대에 주력하고 있습니다. 이러한 역할과 사업의 자세한 내용은 한국도서관협회 홈페이지(<http://www.kla.kr/jsp/main.do>)에서 확인할 수 있습니다.

다시 한번 한국 도서관계를 대표하여 「Bulletin SKIP」 특집호에 인사 및 소개할 기회를 주신데 대해 감사드리며, 체코 도서관 및 도서관인들의 무궁한 발전과 행복을 기원합니다. 감사합니다.

2015년 1월

한국도서관협회 회장 윤 희 윤

Korejská národní knihovna (autorka: Hjöna Čchüi)

Základní informace o Korejské republice

Korejská republika se rozkládá na jižní polovinu Korejského poloostrova. Samostatná Korejská republika vznikla 15. 8. 1945. V zemi, jejíž celková rozloha je 99 720 km², žije o něco víc než 49 milionů obyvatel, z toho 9,774 milionů v hlavním městě Soulu. V porovnání s Českou republikou je tedy rozloha Jižní Koreje větší přibližně o 20 000 km², ale počet obyvatel samotného Soulu se blíží celkovému počtu populace České republiky.

Korejská republika je demokratický stát s pluralitním parlamentním systémem. Od roku 1978 je hlavou státu i výkonné moci prezident. Administrativně se země dělí do 9 provincií (Kangwon, Kjonggi, Čchungčonguk, Čchungč-

chongnam, Kjongsangbuk, Kjongsangnam, Čollambuk, Čollanam a Čedžu), 6 metropolitních měst (Pusan, Tegu, Tedžon, Kwangdžu, Inčchon, Ulsan), speciálního města Soulu a speciálního autonomního města Sedžongu.

O existenci státu na Korejském poloostrově se dozvěděli Evropané za éry Korjo. Pojmenování „Korea“ se tak používá prakticky ve všech evropských jazycích. V roce 1392 zvolila nová dynastie I pro označení své země jméno Čoson - Země jitřní svěžesti. K němu se dnes hlásí Severní Korea, zatímco Jižní Korea se názvem Han-guk (Země národa Han) vrací až do doby federativního uskupení Samhan (Tři Han) před dvěma tisíci let.

Historie knihoven a knihtisku

Dějiny do roku 1876

Do středověku byly na Korejském poloostrově knihy uchovávané, nicméně řada z těchto „institucí“, které knihy shromažďovaly, nenesla název knihovna. Mezi tyto instituce patřily ve velké míře královské archivy, svoje archivy či depozitáře pro knihy měly i buddhistické chrámy, konfuciánské akademie a soukromí učenci. Primárním úkolem těchto „knihoven“ bylo uchovávat knihy, přístupné však byly omezenému okruhu uživatelů, zejména učencům či duchovním.

Královské sbírky knih a sbírky ve školách existovaly již v období Tří království, tj. království Pekče, Silla a Kogurjo (1. století př.n.l. – 661 n. l.). Všechna Tři království kladla důraz na přijetí konfuciánské morálky jako prostředku pro zachování aristokratického sociálního pořádku a k upevnění jednoty ve společnosti. Postupně byly v Kogurju, Sille a Pekče založeny konfuciánské vzdělávací instituce a značně se rozšířila četba čínských klasických děl, filozofické a historické literatury.

Sosurim, panovník království Kogurjo, v roce 372 zřídil konfuciánskou akademii Tchekak, kte-

rá vzdělávala syny vysoce postavených úředníků. Součástí akademie byla i knihovna, tedy první „univerzitní“ knihovna Korejského poloostrova. O něco později vznikly různé soukromé akademie nazývané kjongdang. Kjongdangy existovaly v každé oblasti Kogurja, svobodná aristokratická mládež se zde seznamovala s díly konfuciánských klasiků, čínskými texty, ale zároveň i bojovými uměními, např. lukostřelbou.

Z poloviny 8. století, tj. období nazývaného Sjednocená Silla (668 - 918), pochází svitek s buddhistickou Dharani sůtrou čistého jasného světla. Svitek byl nalezen v roce 1966 při rekonstrukci „Pagody, která nevrhá stín“ v chrámu Pulguk-sa v Kjongdžu. Tato sůtra je do dneška zatím nejstarším objeveným tiskem z dřevěných matric. I během období Korjo (918 – 1392) je možné vysledovat velký zájem o zakládání knihoven. Díky tomu byly knihy nejen získávány a uchovávané, ale docházelo i k jejich dalšímu přetisku. Desítky vzácných knih byly uchovávané jako poklady. V roce 992 byla v království Korjo za vlády krále Songdžonga založena v hlavním městě Keson-

gu státní univerzita Kukčagam a dále konfuciánské knihovny Pisowon a Susowon, které měly charakter veřejných knihoven a měly podporovat vzdělávání. O několik let později vznikl i Sodžokpcho, úřad, který měl dokumenty nejen vydávat, ale i chránit.

Král Hjondžong (vládl 1009-1031) znovu obnovil řadu knih a dokumentů, které shořely při nájezdech Kitanů a v palácích zbudoval akademické instituce, např. Mundokdžon. Úkolem Mundokdžonu bylo vzdělávat krále a vytvářet, komentovat a opravovat knihy. Nejdéle existující institucí dynastie Korjo, která měla charakter knihovny, se stal Pavilon Pomun neboli Pomungak. Založen byl v roce 1116 za vlády krále Jedžonga, aby chránil historické a klasické knihy a dokumenty. Využíván byl i jako vzdělávací instituce pro krále a prince. Tradice Pavilonu Pomun trvala po více než 340 let, do roku 1460. Ve 13. století dosáhly svého vrcholu schopnosti ve výrobě papíru a v tiskařských technikách, ať již s pomocí dřevěných matric nebo kovových pohyblivých písmen. Díky těmto schopnostem vzniklo ideální prostředí pro vytváření knihoven. Mezi ranými knihovnami zůstaly dominantní zejména knihovny královské. Uchovávaly archivní materiály, díla klasiků a vládní dokumenty. Vedle královských knihoven i nadále existovaly chrámové či soukromé knihovny, v nichž vzdělanci shromažďovali texty.

Nejnámějším příkladem tisků z dřevěných matric je tzv. Tripitaka. Za éry Korjo došlo v Koreji dokonce dvakrát k tisku celého souboru „tří košů“ (v sanskritu tripitaka, v korejštině samdžang) buddhistických posvátných spisů z dřevěných desek. Poprvé byl tisk Tripitaky zahájen v roce 1009 ve snaze zajistit si tím pomoc Buddha proti útokům Kitanů. Práce byly dokončeny v roce 1087, ale všechny matrice byly zničeny v roce 1231 při mongolské invazi. O pět let později začaly práce na novém souboru tiskových desek, dokončeny byly v roce 1251. V klášteře Heinsa je dodnes uloženo 81 258 dřevěných matric Tripitaky, které jsou od roku 2007 na seznamu UNESCO „Paměť světa“.

Na konci období Korjo byla v roce 1377 v chrá-

mu Hungdok v městě Čchongdžu vytištěna buddhistická antologie Čikdžisimčchejodžol, známá také jako Čikdži. Při tisku Čikži byla použita pohyblivá kovová písmena, Čikdži se díky tomu stala nejstarším dochovaným tiskem z kovové sazby. Čikdži o více než sedmdesát let předstihla Biblii Johanna Gutenberga, první evropský tisk zhotovený pomocí pohyblivých liter v Mohuči letech 1454/1455. Z Čikdži se zachoval pouze jeden svazek, který je uložený ve francouzské Národní knihovně. V roce 2001 byla Čikdži zapsána do seznamu UNESCO „Paměť světa“.

Od roku 1392 až do začátku japonské koloniální správy (1910) vládla na Korejském poloostrově dynastie Čoson. Panovníci z této dynastie se zajímali o vzdělání, z jejich iniciativy tak přirozeně vznikla a existovala řada královských knihoven. Důležitou institucí shromažďující písemnosti byl v období Čoson i Jemungwan, neboli Úřad královských výnosů.

Sedžong, čtvrtý panovník dynastie Čoson (vládl 1418 - 1450), založil v roce 1420 Čiphjondžon neboli Síň ctihodných, jejíž součástí byla i velká knihovna. Do Čiphjondžonu jmenoval významné učence, které pak nechal studovat starobylé zákony a instituce Číny, na jejichž základě chtěl reorganizovat politickou strukturu Čosonu. Výsledkem činnosti Síň ctihodných bylo také vydání řady historických knih

V korejských dějinách je Sedžong označován jako Velký král Sedžong. Obyvatelé Korejského poloostrova, kteří neměli vlastní písmo pro zápis svého jazyka, začali v širší míře od 4. až 6. století používat pro zápis textů převzaté čínské znaky. Oba jazyky, čínština a korejšтина, však mají odlišný charakter, a zápis čínskými znaky je pro korejštinu nevhodný. Z tohoto důvodu se po řadu století udržovala praxe, kdy byly úřední a literární texty zapisovány přímo v čínštině a korejšтина byla používána pro běžnou komunikaci. Sedžong si byl vědom, že jeho lid potřebuje systém písma určený k zaznamenávání jazyka každodenní mluvy a chtěl, aby se tento systém mohl každý z jeho poddaných snadno naučit. Využil proto služeb učenců v Síni ctihodných a bez ohledu na odpor

konzervativnější části konfuciánských literátu vytvořil abecedu o 28 písmenech. Nové písmo, které Sedžong nazval „systém správných hlásek pro vzdělání lidu“, bylo vyhlášeno královským dekretem v roce 1446. Brzy po vyhlášení nové abecedy založil Sedžong i Úřad pro vydávání v prostém písmu a dal tak vzniknout mnohým význačným dílům.

Ještě za Sedžongova života bylo v novém písmu napsáno několik knih, ale jinak narazil na odpor konfuciánských učenců, kteří trvali na tom, že pro zápis vznešené literatury i úředních dokumentů jsou vhodné jen čínské znaky. Po Sedžongově smrti bylo nové písmo dokonce zakázáno a knihy v něm napsané byly páleny. Později byl zákaz odvolán, ale i tak byly korejským písmem psány spíše komentáře k obtížným čínským textům, jinak ho užívaly hlavně ženy, které čínské znaky obvykle neovládaly. Ve větší míře se korejské hláskové písmo začalo používat až koncem 19. století a plně se prosadilo až po druhé světové válce. I svoje jméno hangul (한글) získala abeceda až v roce 1913 (한 han znamená jediný nebo velký, 글 gul písmo).

Síň ctihodných zřízenou Sedžongem reorganizoval král Sedžo v roce 1463. Vznikla tak Kancelář zvláštních poradců čili Hongmungwan. Úkolem Kanceláře bylo poskytovat rady v otázkách týkajících se konfuciánských klasiků a literatury a odpovídat na královy dotazy. Z tohoto důvodu Kancelář provozovala v rámci paláce knihovnu a nabízela králi panovnické přednášky. Kromě knih z královské knihovny uchovávala i rukopisy králů. Kancelář zvláštních poradců byla jedním ze tří úřadů, které měly zabránit zneužívání politické a správní moci. Hromadně se všechny tyto tři úřady (kromě Kanceláře to byly inspektorský a cenzorský úřad) nazývaly Samsa.

Konfuciánská univerzita Songgjungwan založená v Soulu v roce 1398 se po téměř osmdesáti letech od svého vzniku potýkala s nedostatkem knih nezbytných pro výuku a skládání státních zkoušek. Pro studenty tak bylo těžké vzhledem k chybějícím knihám pokračovat ve studiu. Král Songdžong, vnuk krále Sedža, který univerzitu a vzdělání podporoval, proto

akceptoval návrh na zřízení nové knihovny nazvané Čongjonggak. Knihovna Čongjonggak bývá označována za první korejskou knihovnu. Král navíc knihovně daroval 10 000 knih a určil podpůrné úředníky zodpovědné za účty knihovny. Během své existence knihovna zažila války i požáry, které ji několikrát poničily. I přes tyto nástrahy dokázala během své existence sbírky rozmnožit na více než 100 000 svazků zaměřených na konfuciánská studia. Historické stavby, v nichž knihovna sídlila, byly kompletně zničeny během korejské války ve druhé polovině 20. století. Rekonstruované budovy Čongjonggaku jsou i nyní součástí kampusu univerzity Songgjungwan.

V zahradě soulského Paláce nejvyšší ctnosti nebo paláce Čchangdokkung sídlila Královská knihovna Kjudžanggak. V roce 1776 ji založil král Čongdžo a jmenoval do ní učence, kteří měli připravit množství děl praktického významu pro správu země. Knihovně se nejen podařilo přestát nepokoje způsobené palácovými intrikami, invazí a koloniální vládou, ale dokázala se i rozrůstat. Sbírkou Kjudžanggaku nyní obsahuje přes 260 000 svazků, např. Letopisy dynastie Čoson a Deníky úřadu královského tajemníka. V obou případech jde o dokumenty, které jsou součástí světového dědictví UNESCO.

Moderní období

Na přelomu 19. a 20. století postupně začali Korejci přijímat díky osvícenskému hnutí moderní koncept knihoven jako institucí provozovaných z veřejných zdrojů a poskytujících zdarma služby všem občanům. Období od otevření Koreje v roce 1876 do neúspěšného pokusu o státní převrat v roce 1884 je považováno za období „pučení“, 1884-1899 období formování, 1899-1910 za výkonné období. Raně moderní knihovny, zvláště veřejné knihovny, v Koreji tedy vznikaly jako součást osvícenského hnutí.

V rámci osvíceneckého hnutí tak vznikl v říjnu 1901 v Pusanu Klub čtení. Založen byl pobočkou japonské společnosti Hongdo, proto je někdy nazýván knihovnou Hongdo. Klub čtení je považován za předchůdce moderní knihovny

a byl první veřejnou knihovnou. V březnu 1906 pak bylo v Pchongjangu, dnešním hlavním městě KLDR, založeno knihkupectví Tedong, které je označováno za první soukromou knihovnu, kterou mohla využívat i veřejnost.

V období japonské kolonizace (1910-1945) se role knihoven bohužel výrazně proměnila. Japonská koloniální vláda sice mírně modernizovala systém knihoven, ale zároveň je chápala jako nástroj pro indoktrinaci korejského obyvatelstva a asimilaci Korejců do japonské kultury. Používání korejštiny i korejských knih, zvláště odborných děl, bylo zakázáno a negativně tak ovlivnilo i rozvoj moderních knihoven. V letech 1910-1919 byla otevřena např. městská knihovna v Tegu. V roce 1920 pak politik I Pomsung založil nejstarší soulskou soukromou veřejně přístupnou knihovnu v obvodu Čongno. O dva roky později byla zpřístupněna Namsanská veřejná knihovna v soulské čtvrti Mjongdong a konečně v roce 1923 i Všeobecná knihovna, zřízená japonskou koloniální vládou, která se stala předchůdkyní Korejské národní knihovny. V roce 1942 fungovalo v Koreji 25 veřejných a 20 soukromých knihoven.

Období americké vojenské správy po osvobození od japonské nadvlády v roce 1945 a založení Korejské republiky (1945-1950) bylo ve znamení snah o obnovení a budování knihoven. Významnou postavou tohoto krátkého období byl Pak Pongsok (1905 -1950). Od roku 1931 pracoval ve Všeobecné knihovně založené japonskou koloniální vládou. Po osvobození Koreje v roce 1945 se stal vůdčí osobností korejské knihovnické obce. Nově vzniklou národní knihovnu vedl z pozice zástupce ředitele. Předsedal přípravnému výboru, který zakládal Asociaci korejských knihoven a stal se také jejím prvním prezidentem. Na Knihovnické škole, kterou pomáhal v roce 1946 zřídit, učil katalogizaci a předmětovou kategorizaci. V téže době dokončil i svá stěžejní díla, Korejské desetinné třídění podle Paka a Korejská katalogizační pravidla pro orientální knihy. I po vstupu severokorejských vojsk do Soulu se snažil na národní knihovnu dohlížet a pokračovat ve svých

povinnostech. 13. 7. 1950 byl ze svého domu unesen severokorejskou policií, jeho další osudy nejsou známy.

Během pěti let po osvobození Koreje (1945-1950) vzniklo více knihoven, ale byly zničeny v průběhu korejské války (1950-1953). Kromě fondů knihoven utrpěly ve válečném konfliktu velké škody i samotné budovy, v nichž knihovny sídlily.

Od konce 50. let 20. století pak následovala postupná obnova a modernizace korejského knihovnictví, která byla od roku 1963 podpořena i legislativně. Na rozvoj knihovnictví měl v 60. a 70. letech vliv vzrůstající počet absolventů studia knihovnictví, což se pozitivně odrazilo i v oblasti služeb knihoven. Po celé zemi se rozšířila kampaň na podporu veřejného čtení, směřována byla hlavně do venkovských oblastí. V 60. letech začalo úspěšné hnutí malých knihoven určené zejména pro tyto oblasti, počátkem 80. let bylo hnutí vzhledem k finančním potížím předáno do správy státu. Hnutí bylo založeno na třech prvcích - polici, na níž byly knihy uspořádány, čtenářském klubu zaměřeném na čtenáře starší 14 let a sbírce 30 knih nutných pro pozvednutí kultury v zůstávajících zemědělských a rybářských komunitách. V 80. letech pronikaly do knihoven informační technologie, automatizace a formát MARC. Význam knihoven vzrostl i díky postupující industrializaci a technologickému rozvoji Koreje, kdy informační služby začaly být důležité i pro průmysl. V této době se také postupně začaly fondy přesouvat ze skladů do volných výběrů, později byl iniciován vznik mobilních knihoven, aby byly knihy blíže svým čtenářům. Po předchozí kampani, která poukazovala na rozpor mezi funkcí veřejných knihoven a poplatků za vstup, které knihovny od čtenářů vybíraly, byly v roce 1992 knihovním zákonem tyto poplatky na celonárodní úrovni zrušeny. Na přelomu 20. a 21. století přicházejí do Koreje ze zahraničí kampaně na podporu čtení - Bookstart movement (2003), „One Book, One City“ (cca 2000). Na konci roku 2005 veřejné knihovny implementovaly RFID.

System knihoven

V současné době má Korejská republika tři knihovny, které jsou označovány jako národní, dále jsou součástí „systému“ knihovny veřejné, vysokoškolské, školní a speciální. Knihovní zákon (2006) vedle knihoven zřizovaných státními orgány myslí i na knihovny, za jejichž vznikem a provozem stojí organizace či osoba mimo státní správu. Orgány ústřední a místní správy mají podle tohoto zákona povinnost podporovat rozvoj knihoven a činit kroky, které jsou nezbytné k tomu, aby občané měli volný a rovný přístup ke knihovnám a jejich využívání a tím i ke znalostem a informacím. Zvláštní pozornost je v zákoně věnována snižování rozdílů v přístupu k informacím a znalostem včetně vytváření vhodných podmínek. Kromě budování fondů a jejich zpřístupňování se knihovny mají např. angažovat při poskytování vzdělávacích a kulturních programů.

Národní knihovny

Korejskou národní knihovnu (KNK) zřizuje a řídí Ministerstvo kultury, sportu a cestovního ruchu, z pozice dané Knihovním zákonem tato knihov-

na reprezentuje Korejskou republiku a to i na mezinárodní úrovni. Úkolem knihovny je získávat, zpracovávat, uchovávat domácí a zahraniční dokumenty, zpracovávat národní bibliografii, s využitím informačních technologií budovat národní bibliografický informační systém. Dále má KNK za povinnost provádět opatření vyplývající ze souhrnného plánu, který připravuje Komise pro politiku v oblasti knihoven a informací na období pěti let, vést a podporovat knihovny v jednotlivých částech země například v oblasti vzdělávání a výcviku zaměstnanců knihovny, podporovat aktivity zaměřené na čtení či provádět průzkum a rozvoj strategií pro oblast knihoven.

Vedle Korejské národní knihovny jsou za národní knihovny považovány i Knihovna Národního shromáždění (řídí se speciálním zákonem z roku 1988) a Knihovna Nejvyššího soudu, která má také vlastní legislativní oporu.

Veřejné knihovny

Pod pojmem „veřejná knihovna“ rozumí platný Knihovní zákon knihovny, které jsou zřizo-

Počty knihoven v Korejské republice

	Národní knihovny	Veřejné knihovny	Vysokoškolské knihovny	Školní knihovny	Speciální knihovny
1965		18			
1971		39			
1974		78			
1981		100			
1984		137			
1990	2	231	305	6468	358
1995		304	385	7656	438
2000		420	420	7918	578
2004	2	487	438	10297	570
2010		748		10937	
2013 (září)	3	839	558	10711	596

V roce 2015 by mělo být otevřeno 47 nových veřejných knihoven. Jejich počet tak stoupne na 968.

vány a provozovány buď orgány ústřední nebo místní správy nebo organizacemi či jednotlivci. Orgány ústřední a místní státní správy mají dle Knihovního zákona zřízovat a podporovat veřejné knihovny (tzv. vládní veřejné knihovny), a to včetně finanční podpory. Veřejné knihovny mohou od uživatelů vybírat poplatky. Cílem veřejné knihovny je sloužit jako centrum informací, kultury a vzdělávání. Z toho vyplývají pro knihovnu úkoly od budování knihovního fondu, zajišťování informací nezbytných pro veřejnost a místní správu, podpory čtení až po organizování různých kulturních a vzdělávacích aktivit. Veřejné knihovny by také měly zakládat a podporovat pobočky s ohledem na charakteristiku konkrétní oblasti a vzájemně spolupracovat, mimo jiné i při půjčování dokumentů ze svých fondů. Ředitelem veřejné knihovny má být jmenován knihovník, každá knihovna má řídicí komisi, která má za úkol zajistit, aby knihovna byla provozována účelně a spolupracovala s dalšími kulturními institucemi.

Tzv. nevládní veřejnou knihovnu může provozovat i nevládní společnost, organizace nebo jednotlivci. Tyto knihovny musí mít registraci, kterou jim uděluje starosta města nebo guvernér provincie, a splnit standardy pro vybavení knihovny, knihovní fondy a knihovníky dané Knihovním zákonem. I nevládním veřejným knihovnám mohou orgány státní správy poskytnout finanční prostředky pro podporu jejich vyváženého rozvoje.

Za veřejné knihovny jsou podle zákona považovány také tzv. malé knihovny (knihovny pomáhající obyvatelům určité oblasti zajišťovat přístup k informacím a znalostem, ale zároveň nesplňují požadavky Knihovního zákona na vybavení a fond knihovny), knihovny pro handicapované, nemocniční, vojenské, vězeňské a dětské knihovny.

Další skupinu veřejných knihoven tvoří knihovny reprezentující metropolitní města, speciální město, speciální autonomní město a provincie. Zmíněné administrativní jednotky Korejské republiky mají podle Knihovního zákona provo-

zovat knihovnu, která bude reprezentovat danou oblast. Knihovnu mohou nově zřídit nebo do této „funkce“ jmenovat některou již existující. Úkolem „reprezentující“ knihovny je vytváření a realizace politiky pro oblast knihoven v daném regionu a systematická podpora relevantních služeb. Kromě budování fondů, podpory knihoven v regionu, řízení kooperativních projektů mají tyto knihovny podporovat shromažďování dokumentů z daného regionu a podporovat aktivity Korejské národní knihovny zaměřené právě na získávání dokumentů a kooperační projekty. Pro vyvážený rozvoj knihoven v jurisdikci metropolitního města, provincie atd. má být zřízena místní Komise pro informační služby místních knihoven. Jejím předsedou je starosta města nebo guvernér provincie, místopředsedou pak ředitel knihovny reprezentující danou oblast.

Vysokoškolské knihovny

Povinnost zřídit a provozovat vysokoškolskou knihovnu uděluje Knihovní zákon všem univerzitám, vyšším školám a také vzdělávacím institucím poskytujícím vzdělání vysokoškolského charakteru. Vysokoškolská knihovna má plnit povinnosti nezbytné pro výzkum a studijní aktivity profesorů a studentů a pro rozšiřování znalostí pracovníků instituce. Vedle budování adekvátního fondu a poskytování různých služeb nezbytných pro výuku a vzdělávání má zajišťovat škole mimo jiné i podporu pro účelné nabízení studijních programů. Vysokoškolské knihovny mají dále spolupracovat s dalšími knihovnami a relevantními úřady a poskytovat jim služby. V oblasti řízení a kontroly spadají vysokoškolské knihovny do kompetence vysoké školy, která je zřídila, nebo nadřízeného kontrolního orgánu úřadů z oblasti školství.

Školní knihovny

I v případě základních a středních škol platí povinnost zřídit školní knihovnu. Ta má především podporovat svojí činností výukové a studijní aktivity, využívat ji mohou učitelé, žáci a pracovníci

školy. Opět je jí uložena povinnost vytvářet fond nezbytný pro školní výuku a poskytovat k němu přístup. Dále má školní knihovna např. provádět informační přípravu žáků prostřednictvím školení a instruktáží, výuky čtení, spolupráce při výuce, vytvářet nebo poskytovat audiovizuální a multimediální materiály. Školní knihovny podléhají úřadům dohlížejícím na příslušnou školu.

Speciální knihovny

Speciální knihovny mohou založit orgány státní právy, právnícká osoba, organizace nebo jednotlivec.

Korejská národní knihovna

Předchůdkyní Korejské národní knihovny (KNK) byla Všeobecná knihovna založená japonskou koloniální vládou v Soulu v roce 1923 a otevřená v dubnu 1925. Pak Pongsok, který byl knihovníkem Všeobecné knihovny, tuto knihovnu po osvobození Koreje převzal a 15. 10. 1945, dva měsíce poté, co Korea znovu získala samostatnost, otevřel Korejskou národní knihovnu. Knihovna měla v té době 280 000 svazků, o které se staralo 33 zaměstnanců. Během korejské války byl Soul obsazen severokorejskými vojsky. Vedení KNK odmítlo knihovnu evakuovat, rozhodlo se v Soulu zůstat a bránit sbírky. Od roku 1963 nesla knihovna podle prvního Knihovního zákona nový název Národní centrální knihovna. Knihovní zákon položil i pevný základ pro činnost a provoz knihovny. Tento zákon viděl knihovny jako vzdělávací instituce, Národní centrální knihovna se tedy dostala do kompetence Ministerstva školství. Knihovní zákon také určil povinnost odevzdávat po dvou povinných výtiscích do Národní centrální knihovny a Knihovny Národního shromáždění, systém povinného výtisku byl představen v březnu 1965. Po změnách v oblasti knihoven a několika reorganizacích je Korejská národní knihovna aktuálně podřízena Ministerstvu kultury, sportu a cestovního ruchu.

Od svého založení se KNK několikrát v rámci Soulu stěhovala. V roce 1988 se přesunula do

Pro její zřízení je nutná registrace u vedení příslušné provincie, města nebo okresu, podmínkou vydání certifikátu je, aby tato knihovna vyhověla všem náležitostem v oblasti vybavení, fondu a knihovnického personálu. Povinností speciální knihovny je vytváření fondů a poskytování služeb pro specializované vědecké a výzkumné aktivity, efektivní, rychlá a účinná podpora vědeckých a výzkumných aktivit a spolupráce s dalšími knihovnami, a to včetně výměny dokumentů z knihovního fondu.

nové budovy v jižním Soulu v oblasti Panpcho, v níž sídlí do současnosti. Areál KNK byl v roce 2000 rozšířen o křídlo, které slouží především jako depozitní budova a nabízí i prostory pro konání konferencí. V souvislosti se vznikem Národní digitální knihovny byla v areálu KNK postavena nová budova, v níž od roku 2009 Národní digitální knihovna poskytuje svoje služby. Do organizační struktury KNK patří i Národní knihovna pro děti a mládež, Národní knihovna pro handicapované a regionální pobočka KNK v Sedžongu.

S automatizací v oblasti bibliografických služeb začala KNK v roce 1976. Formát KORMARC, který je národním standardem, je kompatibilní s USMARC. Využívá se v systému KOLIS (Korean Library System). Od roku 1991 KNK provozuje síť KOLIS-NET (Korean Library Information Network). Digitalizační program začal v roce 1998. Výrazným způsobem je v KNK využita technologie RFID, ať již na ochranu fondu a distribuci svazků ve skladech, pro čtenářské průkazky, odkládací skříňky pro čtenáře nebo úložné boxy pro výdej svazků čtenářům noční studovny.

Služby KNK je možné využívat od 16 let, mladším zájemcům uděluje souhlas generální ředitel KNK. Čtenářský průkaz knihovna vystavuje zdarma na základě registrace uživatele. Veřejnost může knihovnu navštívit ve všední dny od

9:00 do 18:00, ve vybraných prostorách knihovna zajišťuje noční provoz od 18:00 do 22:00. Pro studium v této rozšířené provozní době je možné si předem objednat dokumenty z fondu KNK. KNK patří mezi knihovny, které povolují pouze prezenční studium dokumentů ze svých fondů, v současné době není možné do knihovny vnášet vlastní knihy. Souběžně je možné ze skladu objednat pouze 5 knih ke studiu, vypůjčené knihy lze studovat v libovolné studovně. Pro uložení svých fondů má KNK k dispozici celkem 26 skladů, které jsou umístěné přímo v areálu KNK. K 30. 9. 2015 se ve fondech KNK nachází přes 10,19 milionů svazků, respektive tištěných a netištěných dokumentů.

KNK nabízí své služby v několika specializovaných studovnách, např. Studovně starých a vzácných knih, Studovně přírodních věd, Studovně společenských věd, Studovně periodik (denně do KNK přichází cca 600 titulů), Studovně vládních dokumentů (ve studovně jsou zpřístupňovány knihy a periodika vydávaná vládními organizacemi, nejnovější tituly zde najdou čtenáři přímo ve volném výběru, starší literaturu si mohou objednat ze skladu). Součástí oborově zaměřených studoven jsou příruční knihovny, které obsahují vždy tituly vydané za poslední čtyři roky. Každoročně tyto příruční knihovny procházejí obměnou a do skladů jsou z nich vyřazovány publikace vydané před více než čtyřmi lety.

Do podvědomí veřejnosti proniká KNK např. i prostřednictvím denního tisku. Od roku 2006 vychází každý pátek v novinách Zítřek (Neil) rubrika „Dnešní kniha doporučená knihovníkem“. Součástí rubriky je i recenze, jejímž autorem je právě knihovník. Z doporučených knih jsou každý měsíc připravovány výběry. Každoročně pak KNK pro tisk připravuje souhrn doporučených knih, který obsahuje knihy pro dospělá čtenáře, děti a mládež nebo knihy na dovolenou. Vzhledem ke vztahu korejské společnosti ke knihovnám jsou tato doporučení brána velmi vážně, zvláště v případech, že titul doporučuje knihovník z KNK.

KNK a povinný výtisk

Tištěné knihy jsou v Jižní Koreji osvobozeny od DPH. Právo povinného výtisku zakotvuje §13 prováděcího dekretu Knihovního zákona. V rámci povinného výtisku jsou KNK do 30 dnů odevzdávány dva exempláře vydané publikace či periodika. Jeden exemplář povinného výtisku dostává KNK ze zákona zdarma, za druhý platí vydavateli kompenzaci. KNK tímto způsobem získává knihy, vládní publikace, hudebniny, mapy, mikrodokumenty, elektronické materiály, AV dokumenty, CD a DVD, dokumenty pro znevýhodněné (zvukové nahrávky, dokumenty v Braillově písmu, dokumenty vytištěné velkým fontem) a periodické dokumenty. Pokud Ministerstvo kultury, sportu a cestovního ruchu uzná za vhodné, mohou být předmětem povinného výtisku i další typy dokumentů publikované např. s využitím nových technologií.

Součástí politiky KNK je i definice podmínek, za nichž se na publikaci vztahuje povinnost povinné výtisky odevzdat (např. první či pozměněná vydání, publikace vydané v několika typech vazby), respektive případy, kdy tato povinnost nevzniká (např. obsah a ISBN se u opakovaného vydání nemění, další vydání, které vzniká jako reakce na vyprodání titulu na trhu, přičemž v obsahu ani formálních náležitostech nedochází k žádným změnám). Povinný výtisk se může za určitých okolností vztahovat i na materiály vydané pro domácí výuku, dětské knihy, či další materiály distribuované např. v rámci podomního prodeje.

Vydavatelé mohou odevzdávat výtisky periodické i neperiodické literatury prostřednictvím agentury, která pro KNK tyto povinné výtisky shromažďuje od různých vydavatelů, individuálně nebo předáním do jedné ze čtyř knihoven reprezentující region (konkrétně jde o knihovny v Inčchonou, Pusanu, Tedžonu a na ostrově Čedžu, jejich prostřednictvím jsou zpravidla shromažďovány dokumenty z regionu). Přibližně 70% povinných výtisků přichází do KNK prostřednictvím agentury, tou je od roku 2010 Asociace korejských vydavatelů (Korean Publishers Association).

Zpracování dokumentů v KNK

Dokumenty získané do fondu KNK jsou evidovány v systému KOLIS (Korean Library Information System). Jižní Korea používá vlastní výměnný formát KORMARC (Korean Machin Readable Cataloging) založený na MARC21. K dispozici je formát pro bibliografické záznamy, autoritní záznamy a jednotky. Katalogizace a věcné zpracování probíhá odlišně u východoasijských (orientálních) dokumentů vydaných v korejštině, čínštině a japonštině a dokumentů západních, které jsou publikovány v ostatních jazycích. Orientální dokumenty jsou katalogizovány podle 4. vydání Korejských katalogizačních pravidel (Korean Cataloguing Rules - KCR4). Pravidla KCR vycházejí z ISBD, ve 4. vydání byla doplněna pravidla pro neknížní dokumenty. U západních publikací se v roce 2013 používalo AACR2. Věcné zpracování se u orientálních dokumentů řídí podle 5. vydání Korejského desetinného třídění (Korean Decimal Classification, KDC), které je oproti MDT či třídění Kongresové knihovny schopno lépe popsat korejské realie. Pro potřeby mezinárodní výměny bibliografických dat jsou záznamy korejské knihy doplněny i o znaky podle Deweyho desetinného třídění (DDT). To je také používáno pro západní publikace. Historické materiály jsou popisovány s využitím KDC podle Pak Pongsoka.

Systémy ISBN a ISSN v Korejské republice

Do systému ISBN se KNK zapojila v roce 1990. KNK přiděluje Korejské standardní číslo, které k 13ti-místnému ISBN přidává ještě pět číslic vyjadřujících prodejní zaměření publikace určené vydavatelem (pro ženy, děti, odborníky atd.), formální charakteristiku dokumentu (např. velikost) a vyjádření tématu knihy podle Korejského desetinného třídění. ISBN je přidělováno pouze knihám určeným k prodeji. KNK přiděluje ISBN každé knize zvlášť, tj. nenechává tuto aktivitu na vydavatelstvích

Velká knihkupectví nepřijímají do prodeje knihy bez ISBN, vydavatelé jsou tak nuceni vstoupit do systému ISBN. Díky srovnání knih, kterým

bylo přiděleno ISBN a povinných výtisků dodaných v zákonné lhůtě je KNK schopna odhalit, u kterých publikací nebyl povinný výtisk dodán a příslušné vydavatele kontaktovat.

ISSN mohou jihokorejská periodika získávat od roku 1991, kdy se KNK stala národním centrem pro přidělování ISSN.

Národní bibliografie

Bibliografii každoročně vydává KNK, od roku 2005 na DVD. Celá národní bibliografie je dostupná pouze na CD/DVD, nikoliv prostřednictvím webových stránek KNK. Pro zpracování národní bibliografie získává KNK data z dalších systémů (KERIS - Korea Education and Research Information Service, Korejská vzdělávací a výzkumná informační služba a KOLIS-NET - Korean Library Information System - Network, Korejský knihovní informační systém a dalších systémů), která jsou kombinována s daty ze systému KOLIS. Získaná data jsou v KNK deduplikována a dále zpracovávána do databázové podoby. Národní bibliografie má tak v podstatě charakter souborného katalogu vzhledem k tomu, že u záznamů zůstávají lokace knihoven.

Sběr a uchování online materiálů

Archivace online dokumentů začala v roce 2010 na základě revize Knihovního zákona z roku 2009. Aktuálně probíhá sběr online materiálů na základě §20-2 Knihovního zákona. Online dokumenty, které jsou v prodeji, získává KNK od distributorů a výrobců na základě předchozího výběru provedeného pracovníky KNK. Dokumenty jsou do KNK dodány společně s metadaty a s odstraněnou DRM ochranou, soubory knihovna uchovává na separátních serverech bez přístupu k internetu. Vytváření kvalitních metadat na základě schématu MODS knihovna outsourcuje. K používaným standardům patří PREMIS pro dlouhodobou ochranu a METS pro strukturální metadata.

Pro výběr online materiálů k archivaci byla stanovena pravidla, která zohledňují obsah dokumentu, jeho akademickou a kulturní hodnotu. Tato pravidla existují samostatně pro každý

typ dokumentu, tj. vlastní pravidla mají e-knihy, e-časopisy i zvukové, video a obrazové dokumenty. Při archivaci KNK upřednostňuje e-časopisy před e-knihami.

V roce 2013 měla KNK prostředky na nákup cca 50 % vydávaných elektronických dokumentů. Přibližně polovinu produkce elektronických dokumentů tak nemohla získat vzhledem k chybějícím financím. Vznikl proto koncept Temného archivu (Dark archive). V rámci tohoto projektu probíhá sběr elektronických dokumentů, na jejichž zakoupení nemá KNK finance, ale do budoucna je chce archivovat. Na základě důvěry jsou s vydavateli postupně uzavírány smlouvy, podle nichž by vydavatelé dodali KNK tu část produkce, kterou nemůže vzhledem k rozpočtu zakoupit. Takto získaná data však budou dodána pouze za účelem jejich ochrany a nebude možné je zpřístupnit uživatelům. KNK k těmto dokumentům nezískává ani žádná autorská práva.

Archivace webových zdrojů (OASIS)

Archivace webových zdrojů probíhá v rámci projektu OASIS s využitím stejnojmenného produktu, který KNK vyvinula. OASIS obsahuje nástroje pro sběr dat i jejich archivaci, má obdobné funkce jako UK Archive nebo australská Pandora. Pro vytváření metadat používá KNK schéma MODS. Archivované zdroje jsou zpřístupňovány pomocí open source nástroj Wayback.

Výběr webů pro archivaci se zaměřuje na weby produkované vládními organizacemi, weby vzdělávacích a výzkumných institucí, materiály z jednání (konferencí atd.) vládních organizací, univerzit atd., e-časopisy (zejména akademické), webové zdroje komerčních organizací s historickým, sociálním a kulturním vlivem, webové stránky na aktuální témata a doporučené webové stránky.

Součástí archivace je i vyřešení problematiky copyrightu - držitelé autorských práv je zasílána smlouva. Na základě uzavřené smlouvy může být archivovaný dokument veřejně přístupný. Weby, u nichž držitel autorských práv s uzavřením smlouvy nesouhlasil, jsou přístup-

né pouze pro interní využití. Prostřednictvím OASIS jsou archivované dokumenty, u nichž je uzavřena smlouva, i zpřístupňovány pro uživatele. Podle typu uzavřené „copyrightové smlouvy“ mohou být archivované dokumenty/stránky přístupné v několika režimech: vše je volně přístupné komukoliv; vše je přístupné v KNK, veřejných knihovnách, partnerských knihovnách a tzv. malých knihovnách. Sklizená data mohou knihovny podle zákona sdílet v případech, že jsou stará 5 a více let

Národní digitální knihovna, Dibrary a digitalizace

Původní myšlenkou pro vznik Národní digitální knihovny (NDK) bylo vytvořit kombinaci kvalitního digitálního informačního portálu a prostoru, který zpřístupňuje informace a znalosti v digitální podobě. Budova NDK s plochou 38 014 m² (3 nadzemní a 5 podzemních pater) byla v areálu KNK otevřena 25. 5. 2009. V NDK se kromě prostor pro poskytování služeb v digitální podobě (patra B1-B3 s celkem 550 pracovními místy) nacházejí i skladiště (patra B3-B5) a zázemí pro pracovníky knihovny (3 patra). NDK je integrální součástí Korejské národní knihovny, tj. není samostatnou institucí či pobočkou KNK.

Pro individuální práci mohou čtenáři využívat rozsáhlou zónu počítačů s přístupem ke zdrojům KNK (digitalizované dokumenty, zahraniční databáze, e-knihy a e-časopisy zakoupené KNK, KOLIS-NET - databáze sbírek KNK a dalších veřejných knihoven) s možností tisku, multi-mediální zónu s možností objednat si z fondu KNK videa (filmy, dokumenty na DVD nebo videokazetách), zvukové dokumenty (hudba, jazykové výukové programy na CD a kazetách), výukové počítačové programy na CD-ROM. Dále mohou čtenáři využívat zónu pro digitální editaci s vybranými grafickými programy (Adobe Photoshop, Illustrator, Adobe Premier, Flash Pro atd.) nebo zónu pro práci s vlastním notebookem. Skupinám je určeno 8 kompletně vybavených digitálních jednacích místností s kapacitou od devíti do šestnácti účastní-

ků a multiplexy s velkými obrazovkami pro sledování filmů vybavené i 3D technologií, každý multiplex je určený pro dva až šest čtenářů. Zájemci o kreativní využití si mohou rezervovat video studio s profesionálním vybavením pro vytvoření vlastního filmu nebo videa, audio studio s profesionálním vybavením, které umožňuje natočit a editovat audio nahrávky a také studio pro vytvoření vlastního obsahu vybavené videokamerou, stativem, modrým plátnem, reflektory a čtecím zařízením. Volně přístupné jsou ve vstupních prostorách NDK velké dotykové obrazovky prezentující digitalizované dokumenty, standardem pak přístup k Wi-Fi na základě čtenářského průkazu a další doplňkové služby.

Součástí Národní digitální knihovny je také virtuální integrované vyhledávání v prostředí portálu Dibrary. Prostřednictvím portálu Dibrary je možné prohledávat sbírky KNK (knihy, neknižní dokumenty, online dokumenty, web KNK) a dalších devíti významných jihokorejských knihoven, digitální dokumenty (provázané jsou dokumenty z řady korejských a zahraničních organizací, veřejných i soukromých), „souborný katalog“ jihokorejských knihoven a historické korejské knihy. Podle strategie KNK se primárně digitalizují historické dokumenty, originály, které nemají ve fondech KNK duplikáty, výlučně uchovávané materiály nebo speciální materiály, korejské monografie vydané před 5 lety, materiály, které souvisejí s hlavními projekty, politicky podporovanými vládou a materiály doporučené ředitelem KNK. Digitalizované dokumenty jsou zpřístupňovány prostřednictvím Dibrary.

V roce 2013 obsahovala Dibrary 433 454 digitalizovaných knih, z toho 150 000 knih mimo copyright, které byly přístupné i mimo síť KNK. 280 000 digitalizovaných knih bylo přístupných pouze z KNK nebo 1597 institucí (350 veřejných knihoven, 147 vysokoškolských, 201 odborných knihoven, 884 malých knihoven, 15 zahraničních), které podepsaly s KNK dohodu. Dokumenty chráněné copyrightem mohou být podle §31 Autorského zákona zpřístupněné pouze v knihovně. V některých případech hradí uživa-

tel, který pracuje s díly spadajícími pod ochranu Autorského zákona, kompenzací. Tato kompenzace se platí v případě, že uživatel tento dokument tiskne nebo dochází k přenosu dat. Od poplatku jsou osvobozeni dokumenty, které byly vydány za účelem prodeje.

Ptejte se knihovníka - kooperativní virtuální referenční služba jihokorejských knihoven

Od ledna 2009 provozuje KNK na národní úrovni virtuální referenční službu Ptejte se knihovníka. Do služby je zapojeno přes 470 veřejných knihoven, koordinátorem celé služby je KNK. Tazatelé mohou knihovnám pokládat dotazy prostřednictvím webových stránek služby Ptejte se knihovníka. Pro potřeby vnitřní organizace služby jsou zapojené knihovny rozděleny do tří stupňů, 1. stupeň tvoří místní veřejné knihovny, 2. stupeň hlavní knihovny regionů a nejvyšší 3. stupeň Korejská národní knihovna. Uživatel může dotaz zadat pouze knihovně 1. stupně, a to jen té, která působí v místě jeho bydliště. Knihovny 1. stupně mohou v případě potřeby dotaz předat své regionální knihovně, tj. knihovně 2. stupně. Pokud ani tato knihovna není schopna dotaz vyřídit, předává ho Korejské národní knihovně, tj. knihovně 3. stupně. Knihovna na každém stupni má k dispozici dva pracovní dny pro vyřízení dotazu. Část odpovědí je veřejně přístupná na stránkách služby Ptejte se knihovníka. Veškeré operace spojené s provozem služby probíhají v prostředí, které bylo vyvinuto přímo podle potřeb služby. Součástí služby a webových stránek Ptejte se knihovníka je i databáze doporučených referenčních zdrojů a stránky propagující čtení a knihy. Podrobnější informace o službě Ptejte se knihovníka naleznete v Knihovně plus 1/2014.

Národní knihovna pro handicapované (The National Library for Individuals with Disabilities)

Specializovaná Národní knihovna pro handicapované byla zřízena 18. 8. 2012 na základě §45 novelizovaného Knihovního zákona. Knihovna

je organizační složkou Korejské národní knihovny (KNK), svoje sídlo má v přízemí hlavní budovy KNK. Vyhlášení NK pro handicapované předcházelo v květnu 2007 oficiální zřízení Podpůrného centra Národní knihovny pro osoby s handicapem, přičemž speciální prostory pro handicapované byly v KNK otevřeny v dubnu 2009. Zmíněné Podpůrné centrum se v souvislosti s novelizací Knihovního zákona transformovalo do NK pro handicapované.

Úkoly NK pro handicapované definované již zmíněným §45 Knihovního zákona je možné shrnout do třech okruhů. První z nich je zaměřen na vytvoření podmínek pro rovný přístup handicapovaných k informacím, znalostem a službám knihoven. NK pro handicapované je ve vztahu ke službám, které knihovny poskytují handicapovaným, zodpovědná za vytváření a celkové řízení národní politiky v této oblasti a přípravu standardů a směrnic pro zajišťované služby. Do její kompetence též spadá budování systému, jenž umožní sdílet a efektivně využívat dokumenty pro handicapované, spolupráce s domácími i zahraničními knihovnami a souvisejícími organizacemi a také vzdělávání odborných pracovníků podílejících se na zajišťování služeb handicapovaným. Druhý okruh povinností se týká alternativních forem dokumentů určených speciálně pro osoby s handicapem. Knihovna má jednak připravovat, testovat a zveřejňovat standardy pro tvorbu dokumentů v alternativních formátech, ale zároveň tyto dokumenty shromažďuje a také sama aktivně vytváří. Poslední blok úkolů ukládá knihovně povinnost vyvíjet, testovat a dále rozšiřovat služby pro handicapované, věnovat se vzdělávacím a kulturním programům, které pomáhají handicapovaným využívat informace a znalosti a samozřejmě přímo také fyzicky služby pro handicapované výkonně poskytovat.

Služby NK pro handicapované se vztahují na osoby s fyzickým a mentálním postižením, definováno je 15 skupin různých forem postižení. U fyzicky handicapovaných do těchto skupin patří osoby s fyzickým (např. amputa-

ce, postižení způsobená úrazy mozku, poruchy zraku, sluchu a řeči či abnormality v oblasti obličejové) a zdravotním postižením (selhání ledvin a jater, dýchací obtíže, srdeční vady, epilepsie atd.). I v případě mentálně handicapovaných jsou rozlišovány dvě skupiny, osoby s opožděným vývojem (mentální retardace, autismus) a emočními poruchami (schizofrenie, bipolární porucha, opakované depresivní stavy atd.)

NK pro handicapované aktuálně nabízí 40 studijních míst. Pro přístup do těchto prostor je kromě průkazky Korejské národní knihovny nutné předložit i sociální kartu. Vedle standardních služeb mohou být pro konkrétní uživatele připraveny i služby přímo na míru. Knihovna je vybavena širokou škálou kompenzačních pomůcek. Pro zrakově postižené je k dispozici např. kamerová lupa, program pro zvětšování textu, program pro čtení textu z obrazovky, brýle pro zábavu, přenosná lupa, DAISY přehrávač, čtečka 2D čárových kódů, braillovská klávesnice s braillovským řádkem a braillovská tiskárna. Uživatelé s postižením sluchu mohou využívat vibrační křeslo, naslouchátka, infračervený FM vysílač a přijímač, bezdrátová sluchátka, klávesnice pro titulkování, videotelefony, pro snazší komunikaci je k dispozici nástěnná světelná tabule. Mezi pomůcky pro tělesně postižené patří stoly s nastavitelnou výškou pracovní desky, přídatné odkládací či podpůrné plochy ke stolům, manuální a elektrický obraceč stránek, elektrické polohovací kolečkové křeslo (včetně varianty se schodolezem), speciální klávesnice, trackbally a joysticky jako náhrada myši.

K 31. 12. 2013 bylo ve fondu NK pro handicapované 18 960 jednotek dokumentů v různých formátech, přičemž 48 % tvořily knihy ve formátu DAISY. Jedním z úkolů NK pro handicapované je i tvorba dokumentů v alternativních formátech vhodných pro osoby s různými typy postižení, respektive převod tištěných dokumentů do těchto formátů. Alternativní formáty dokumentů je možné podle jejich charakteru rozdělit do několika skupin: dokumenty v Brail-

lově písmu (případně v kombinaci Braillova písma se standardním tiskem), audiozáznamy, videomateriály (videa s titulky, simultánním tlumočením), elektronické materiály (e-knihy v Braillově písmu, zvukové e-knihy v Braillově písmu, které je možné jen poslouchat i číst pomocí braillovské klávesnice s braillovským řádkem, tyto dokumenty jsou vyňaty z autorskoprávní ochrany), dokumenty ve formátu DAISY (alternativní formát pro zrakově postižené pro tvorbu e-knih, je kombinací zvukového výstupu a zvětšeného zdrojového textu), hmatové knihy (knihy jsou vybaveny reliéfními obrázky nebo Braillovými ilustracemi, které je možné prohlížet hmatem, využívají se hlavně pro výuku, vzdělávání dětí nebo jako obrázkové knihy, vzhledem k časovým a finančním nárokům na jejich výrobu jsou v omezeném množství), knihy tištěné velkým písmem, knihy se zjednodušeným textem pro snazší vnímání a zvukové knihy, které vznikají konverzí tištěných knih při využití 2D kódovací technologie (výstupem je dvourozměrná kniha ve čtvercovém formátu, v pravém horním rohu je umístěn čárový kód, který v sobě obsahuje informace ze dvou stránek tištěné předlohy, podmínkou využití je přenosná čtečka čárových kódů nebo čtečky převádějící text na hlasový výstup). NK pro handicapované v poměrně velké míře při poskytování služeb využívá spolupráci s dobrovolníky. Ti např. pro zrakově postižené zajišťují čtení textů, popisování a výklad obrazovek, tlumočení do znakového jazyka. Dobrovolníci procházejí výcvikem, za svou činnost dostávají poukázky do kavárny, která sídlí v areálu KNK, a také úhradu nákladů na dopravu. Nejlepší dobrovolníci jsou každoročně oceňováni.

Na fyzickou přítomnost uživatele v knihovně již nejsou vázány další služby garantované NK pro handicapované. Ve spolupráci s Korejskou poštou (Korea Post) zajišťuje službu Čcheknare, což je snad možné přeložit jako „Knihy na křídlech“ či „Okřídlené knihy“. Prostřednictvím Čcheknare si handicapovaní mohou objednat dokumenty z fondů 860 veřejných knihoven a fondu NK pro handicapované. Korejská poš-

ta takto objednané dokumenty doručuje handicapovaným přímo domů. Služba Čcheknare je poskytována zdarma, využít ji mohou osoby se zrakovým postižením, ztrátou sluchu, fyzickým postižením, postižením ledvin, srdečními vadami a zraněními mozku. Pro nevidomé nabízí NK pro handicapované systém poukázek na telefonní poplatky. Poukázky jsou určeny k úhradě poplatků za telefonickou službu, která nevidomým zprostředkovává čtení knih, novin a časopisů. Pro jednu osobu pokrývají zdarma poskytované poukázky přístup k telefonickému čtení knih a periodik v rozsahu 30 hodin za měsíc. V reálném čase dále mohou zájemci využít telefonické konzultace s pracovníky NK pro handicapované. Na základě těchto konzultací je možné nabídnout i služby připravené přímo na míru konkrétnímu uživateli. Pořádáním různých akcí se NK pro handicapované také snaží aktivně podpořit oživení kultury čtení u této cílové skupiny. Handicapovanou mládež ve speciálních školách a speciálních třídách běžných škol knihovna motivuje ke čtení prostřednictvím soutěže, do níž děti posílají zprávy o knihách, které přečetly. Cílem NK pro handicapované je, aby se postupně rozrůstal počet knihoven schopných poskytnout zázemí a služby této skupině obyvatel. Každý rok proto NK pro handicapované vybírá až dvacet veřejných knihoven, kterým nabízí finanční pomoc při budování speciálních studoven uzpůsobených pro potřeby handicapovaných uživatelů či nákupu kompenzačních pomůcek a obecně zařízení, která uživatelům pomáhají při čtení.

Národní knihovna pro děti a mládež (National Library for Children and Young Adults)

Národní knihovna pro děti a mládež sídlí v Soulu, v oblasti Kangnam vzdálené cca 5 km od hlavního sídla KNK. Otevřena byla 28. 6. 2006, je však organizační složkou KNK a vzhledem ke svému zaměření má i vlastní vizuální styl reprezentovaný logem a postavičkou. Prostory knihovny vznikly rekonstrukcí budovy Knihovny diplomových a dizertačních prací, jejíž činnost

KNK ukončila. V roce 2009 byl v knihovně otevřen speciální prostor, v němž se děti díky moderním technologiím mohou ve virtuální realitě stát účastníky vyprávěného příběhu.

Úkolem knihovny je nabízet rozličné aktivity a užitečné informace, které mají dětem pomáhat snít o jejich budoucnosti. Knihovna měla ve svém fondu k 30. 11. 2014 více než 750 000 knih, 13 224 periodik a 88 578 jednotek neknižního charakteru. Ročně ji navštíví 90 000 návštěvníků, 60-70% tvoří právě děti a mládež.

Programy na podporu čtenářství

Knihovna se výrazně realizuje v propagaci čtenářství, v této oblasti také veřejným knihovnám poskytuje metodickou pomoc. Hlavním programem korejských knihoven pro podporu čtenářství je pořádání čtenářských tříd ve veřejných knihovnách. Jejich úkolem je pomáhat dětem a mládeži, aby se pro ně čtení stalo potěšením a potřebou, kultivovat jejich přístup ke čtení, napomáhat při vytvoření čtenářských návyků a v neposlední řadě podpořit děti a mládež, aby si zvykly využívat knihovny. Programu se účastní 830 knihoven. Čtenářské třídy probíhají během prázdnin (prosinec-únor, červenec-srpen) po dobu maximálně 5 dnů. Jejich součástí jsou různé hry, které děti učí, jak používat knihovnu, divadelní představení, hledání pokladů v knihách, kreativní psaní atd. Děti, které se těchto tříd zúčastní, dostávají čestné uznání, plakáty, poznámkové bločky atd. Ministerstvo kultury, sportu a cestovního ruchu pak každoročně oceňuje 30 nejlepších instruktorů čtenářských tříd. Tradice čtenářských tříd sahá až k roku 1971, od roku 2007 je včetně metodické podpory organizuje NK pro děti a mládež.

Vedle čtenářských tříd se však NK pro děti a mládež v této oblasti angažuje i v řadě dalších aktivit. Zmínit je možné např. výběr a ocenění vynikajících knih pro mládež. Tato akce podporuje mládež, aby se zapojila a sama doporučovala zajímavé knihy z různých oborů. Dalším cílem je podnitit zájem mládeže o čtení a knihy. Na studenty středních škol se zaměřuje projekt Knihomol 1318, při němž na po-

řádání čtenářských programů participují školní knihovny. Studenti ze zapojených škol vybírají každý rok ze seznamu doporučených titulů 200 nejčtenějších knih a sestavují je do žebříčku. Skupinu čtyřiceti škol, jejichž studenti se na projektu Knihomol 1318 mohou podílet, vybírá Národní knihovna pro děti a mládež na základě celostátní soutěže.

V rámci sloupku „Známé osobnosti čtou“ NK pro děti a mládež na svých stránkách každý měsíc publikuje komentář „sociální celebrity“ k dětskému čtení či konkrétní knize. Další aktivitou je podpora vzniku „čtenářských spolků“, jejichž cílem je povzbudit děti a mládež v každodenním čtení. Pozornost ke čtení se snaží přitáhnout i brožura „Přečti mi, prosím, knihu“, kterou je možné získat na více než 850 místech po celé Jižní Koreji. Brožurka vzniká z příspěvků vybraných na základě soutěže. Děti v nich sdílí své zkušenosti s četbou a popisují, co vše jim čtení přineslo. NK pro děti a mládež tuto brožurku připravuje a distribuuje společně s příručkou pro knihovny.

Knihovna je aktivní i v podpoře čtenářství u dětí a mládeže, která je z různých důvodů znevýhodněná. Do této oblasti aktivit patří například Čtení s knihovníky, při němž veřejné knihovny podporují čtení knih. Pro tuto akci bylo vybráno 135 knihoven, které získávají i finanční příspěvek. Veřejné knihovny při Čtení s knihovníky spolupracují s místními dětskými centry a dalšími institucemi zaměřenými na péči o děti. V rámci projektu Knihy pro multikulturní rodiny jsou do pěti jazyků (angličtina, čínština, vietnamština, mongolština, thajština) překládány korejské obrázkové knihy a distribuovány do veřejných knihoven a center pro podporu multikulturních rodin. Na distribuci vybraných knih je zaměřen Program pro základní školy do 150 žáků z farmářských a rybářských komunit, z ostrovů a izolovaných oblastí. Pro tyto školy sestavuje knihovna 3 tematické kolekce knih, každá kolekce obsahuje cca 150 knih, celkem 11 000 knih. Kolekce mají charakter výměnných souborů, tj. školy si je navzájem mezi sebou vyměňují.

Další knihovny

Korejská národní knihovna, Sedžong (The National Library of Korea, Sejong)

V roce 2006 začalo 120 km jižně od Soulu vznikat nové speciální autonomní město Sedžong. Rozhodnutí o jeho vzniku padlo v roce 2004. Původně se mělo stát novým hlavním městem, nejvyšší soud však tento plán prohlásil za nelegální. Svě jméno město získalo po Velkém králi Sedžongovi, jehož zásluhou vzniklo v polovině 15. století dosud používané korejské hláskové písmo. Do roku 2015 by se do Sedžongu mělo přesunout 36 vládních agentur a úřadů, úřad prezidenta a ministerstva obrany a zahraničních věcí by měla zůstat v Soulu. Práce na vybudování nové knihovny v Sedžongu začaly už v roce 2006, pobočka KNK v Sedžongu byla oficiálně otevřena po sedmi letech, 12. 12. 2013. KNK v Sedžongu se stala první regionální pobočkou KNK, organizačně je jednou ze složek KNK.

KNK v Sedžongu má sloužit především vládním úřadům v městě a poskytovat jim informační servis. Součástí knihovny je však i rozsáhlé oddělení pro děti a mládež a knihovna slouží také jako veřejná knihovna. Aktuálně zpřístupňuje 185 000 knih a periodik a 12 000 neknižních jednotek, tyto objemy však rychle narůstají. Maximální skladová kapacita budovy je plánovaná na 3,3 milionů svazků. Vzhledem ke svému účelu nabízí knihovna speciální studovny a služby zaměřené na poskytování služeb státním úředníkům. Pro čtenáře má knihovna k dispozici v různých studovnách 545 studijních míst. Čtenářský průkaz je vystavován zdarma, podobně jako v Korejské národní knihovně, NK pro děti a mládež nebo v NK pro handicapované.

Architektonický návrh budovy zpracovalo soulské studio SAMOO Architects & Engineers, které za tuto stavbu získalo prestižní cenu Red Dot Award 2014 v kategorii Architektura - urbanistická řešení a veřejný prostor. Design budovy je odvozen od motivu stránky v knize, kterou právě v tuto chvíli čtenář otáčí. Pro nově budované město Sedžong je typický nadprůměrně vysoký podíl zelených ploch. Samotná knihov-

na byla postavena na břehu jezera zasazeného do rozsáhlého parku. V prostorách knihovny se tak nachází řada odpočinkových míst s uklidňujícím výhledem právě na toto jezero a park.

Knihovna Národního shromáždění (National Assembly Library)

Knihovna byla založena během korejské války 20. 2. 1952 v prozatímním hlavním městě Pusanu. Do Soulu se přestěhovala společně s Národním shromážděním na konci války, od roku 1975 má své sídlo v soulském komplexu Národního shromáždění (NS) na ostrově Joido. Jak již vyplývá z jejího názvu, jejím úkolem je shromažďovat a analyzovat korejské i zahraniční materiály nezbytné pro činnost NS. Součástí knihovny je specializovaná Právnícká knihovna, která se zaměřuje systematicky na korejské i zahraniční legislativní dokumenty, ty sbírá, překládá a zpřístupňuje členům NS. Knihovna NS dále zpracovává článkovou bibliografii, která zahrnuje hlavně články nezbytné pro legislativní aktivity a dále bibliografii diplomových a dizertačních prací. Záznamy z bibliografií jsou zpřístupňovány prostřednictvím Digitální knihovny. Knihovna NS slouží především potřebám zákonodárců, tj. členům NS a komisím NS, ale také jako veřejná knihovna. Uživatelem knihovny se vedle stávajících a bývalých členů NS může stát kdokoliv starší 18 let, u mladších zájemců je nutné doporučení. K 30. 9. 2015 měla knihovna ve svých fondech více než 3,97 mil. svazků knih, periodik, diplomových a disertačních prací a téměř 0,5 mil. dokumentů v jiných formátech. Digitalizováno bylo přes 2,79 mil. svazků knih a periodik. Od února 1988 sídlí knihovna v nové budově, která je součástí komplexu NS. Zákonem o Knihovně Národního shromáždění z roku 1988 se knihovna stala nezávislou organizací v rámci NS.

Knihovna Nejvyššího soudu (Supreme Court Library of Korea)

Knihovna byla otevřena 1. 9. 1989 s cílem shromažďovat, pořádat a uchovávat publikace pro podporu procesů vedených Nejvyšším soudem. Má též za úkol podporovat knihovny u jednot-

livých soudů a pomáhat jim při řešení knihovnických záležitostí. Fond této knihovny tvoří cca 370 000 svazků.

Knihovna Univerzity Jonse (Yonsei University Library)

Soukromá Univerzita Jonse byla v Soulu založena v roce 1885, aktuálně jde o čtvrtou nejlepší jihokorejskou univerzitu. Historie univerzitní knihovny začíná v roce 1915, kdy jí dr. Horace Grant Underwood, zakladatel univerzity, daroval 230 knih. Jejím úkolem bylo zajistit potřeby akademické obce, tj. 40 000 pedagogů a studentů. Jako první v Jižní Koreji v roce 1993 zavedla kompletně automatizovaný knihovní systém. V roce 2001 vyvinula vlastní systém digitální knihovny, která měla za úkol poskytovat podporu výuce a výzkumným aktivitám provozovaným na univerzitě.

Knihovna Univerzity Jonse zavedla v roce 2007 jako první knihovna v Jižní Koreji oborově specializované knihovnické služby. Ti mimo jiné provádějí hodnocení sbírek a dále je rozvíjejí, poskytují specializované konzultační a referenční služby, v rámci kurzů představují knihovní zdroje. Tito knihovníci mají magisterské nebo vyšší vzdělání v daném oboru. V široké míře je v knihovně od roku 2010 využita technologie RFID, používá se pro kontrolu vstupu, rezervace míst (studijních i s počítači), self-check systém pro výpůjčky a vrácení, třídění vrácených knih.

Studenti v knihovně naleznou 2,2 milionů svazků knih (orientální i západní publikace, staré a vzácné dokumenty, vysokoškolské závěrečné práce), 16 600 tištěných periodik, 66 600 e-časopisů, 155 000 e-knih, 316 akademických databází. Unikátní sbírka starých a vzácných knih (102 580 svazků) zahrnuje i dokumenty, které patří mezi tzv. národní poklady - jde o knihy vydané před rokem 1910 a rukopisy.

Pro potřeby knihovny slouží v soulském kampusu dvě navzájem propojené budovy. Starší byla otevřena v roce 1979 a v roce 2011 prošla přestavbou. Nyní je tato část označovaná jako Centrální knihovna Jonse a je možné ji charakterizovat spíše jako tradiční knihovnu se sbírkami a studijními prostory. Od roku 2008 své služ-

by Knihovna Univerzity Jonse nabízí i v sousedící, nově postavené budově. Na vzniku a financování nové části knihovny se výrazně podílela společnost Samsung, budova tak nese název Samsung knihovna Jonse. Tato část knihovny je více orientovaná na informační technologie a využívání multimediálního obsahu. Samsung knihovna Jonse je vybavena pokročilou IT infrastrukturou, nabízí rozsáhlé prostory pro výzkumnou i výukovou činnost. K dispozici je tu např. 49 skupinových studoven různé velikosti, od boxů pro různé velké skupinky studentů po prezentační místnosti v multimediálním centru. Studovny jsou připravené pro zapojení notebooků, technické vybavení zde umožňuje např. pořádat prezentace nebo skupinové projekty. Skupinové studovny si studenti rezervují předem prostřednictvím své průkazky v systému, který je založen na technologii RFID. V multimediálním centru lze využít 150 počítačů, např. pro sledování satelitní televize, přehrávání DVD a Blue-ray disků nebo úpravy multimediálního obsahu. K dispozici jsou zde i kabiny pro audio zdroje a individuální studium jazyků, divadlo, studio nebo multimediální instruktážní místnost. Samsung knihovna Jonse nabízí prostory a vybavení pro kulturní akce, výstavní prostor, konferenční sál nebo terasu s malou zahradou a kavárnou.

Propojením obou budov se Knihovna Univerzity Jonse stala nejrozsáhlejší knihovnou v Koreji (51 327 m²) s 5 513 pracovními místy a 890 počítači pro uživatele. V dubnu 2013 otevřela univerzita ve svém novém kampusu v Inčchonu i novou knihovnu pojmenovanou po H. G. Underwoodovi. Ročně projde branami Knihovny Univerzity Jonse přes 5,5 mil. uživatelů, tj. 460 tisíc měsíčně. Obě budovy v soulském kampusu jsou otevřeny 24 hodin denně. Od 9:00 do 22:00 (pondělí-pátek), respektive do 17:00 (sobota) je možné získat přístup i ke sbírkám. Nad rámec této provozní doby mohou studenti knihovnu využívat ke studiu z vlastních materiálů, tj. fungují noční studovny bez knihovnické obsluhy, přístupné jsou počítače a studijní místa, nikoliv však fyzické sbírky knihovny.

O provoz knihovny se v roce 2013 staralo 49 knihovníků a 53 pracovníků z dalších profesí. Knihovna se snaží své služby studentům nabízet různými cestami. Služba „Knihy pro vás“ (Books for you) doporučuje uživatelům knihy a multimediální obsah. Pro vytváření těchto doporučení je využívána analýza záznamů vypůjčených knih, doporučené knihy vycházejí z „profilu“ každého konkrétního uživatele, který se ke službě „Knihy pro vás“ přihlašuje. Služba uživateli ukazuje, které knihy dostaly největší počet doporučení nebo „like“ v aplikaci Yonbook, nabízí seznam populárních knih podle pohlaví, hlavního oboru studia, stupně studia. Služba „Knihy pro vás“ je v knihovně dostupná např. na interaktivních dotykových panelech. Knihovna má i vlastní mobilní aplikaci Yonbook, v níž si uživatelé mohou vytvořit vlastní sbírku, přátelit se s lidmi, kteří si půjčují stejné či obdobné knihy nebo sdílet svůj seznam knih. Aplikace opět doporučuje každému uživateli vhodné tituly podle jeho „profilu“, který vznikne z analýzy výpůjček provedených daným uživatelem. Ve vstupní hale Samsung knihovny Jonse jsou dotykové obrazovky pro přístup k e-novinám z licencovaných databází, vybraným stránkách e-knih, které knihovnici doporučují.

Mičchuholská knihovna, Inčchon (Michuhol Library Incheon)

Mičchuholská knihovna byla založena byla 1. 11. 1921 jako Inčchonská provinciální knihovna, v roce 1949 změnila název na Inčchonská městská knihovna. Od 1. 4. 2008 se stala knihovnou reprezentující metropolitní město Inčchon. Díky soukromé investici získala knihovna novou budovu, nová knihovna byla otevřena v červnu 2009. Pojmenování knihovny odkazuje na Mičchuhol, původní jméno Inčchonu v období Tří království. Knihovna získala v roce 2012 hned několik ocenění - za architekturu nové budovy, cenu ministra kultury, sportu a cestovního ruchu v celonárodním hodnocení knihoven a nejvyšší ocenění při hodnocení služeb, které knihovny poskytují postiženým.

K 30. 9. 2015 měla knihovna ve svých fondech 350 662 knih a 26 215 jednotek dalších typů dokumentů. Knihovna nabízí studovny různého zaměření (dvě všeobecné studovny s 360 místy, studovnu periodik a referenční literatury, studovnu s materiály zaměřenými na Inčchon, rozsáhlé oddělení pro děti, digitální multimediální centrum pro přístup k internetu, licencovaným zdrojům a multimédiím, studovnu pro znevýhodněné, tj. pro čtenáře s fyzickým a mentálním handicapem a studovnu multikulturních materiálů). Registrovaní čtenáři si mohou vyzvednout objednanou knihu i mimo knihovnu, v zabezpečených boxech umístěných ve stanici inčchonského metra. Obyvatelé, pro které je problematické knihovnu osobně navštívit (tělesně a mentálně handicapovaní, těhotné ženy nebo matky s maximálně ročním dítětem), si zas mohou objednat donášku knih přímo domů.

Podobně jako řada dalších korejských knihoven i inčchonská knihovna připravuje pro veřejnost široké spektrum projektů, z nichž se velká část zaměřuje na propagaci čtení. V průběhu roku se tak koná řada akcí, jejichž cílem je podnitit obyvatele Inčchonu ke čtení. Jde například o týden knihovny (duben), měsíc knihovny (září), měsíc rodiny (květen), měsíc kultury (říjen) nebo pravidelně pořádané čtenářské kluby. Na vybudování dobrých čtenářských návyků u žáků základních škol se soustřeďují pravidelné čtenářské třídy pořádané během letních a zimních prázdnin. Díky projektu Začínáme s knihou (Bookstart) dostávají inčchonské děti ve věku do 18 měsíců balíčky s prvními knížkami. Na obyvatele Inčchonu nad 60 let je naopak zaměřený projekt, který spojuje podporu programu Začínáme s knihou s distribucí knižních balíčků a vzájemným čtením dětem. Další aktivity už mají širší záběr, např. zdravotnické lekce pro veřejnost nebo počítačové kurzy pro seniory a ženy z multikulturních rodin.

Knihovna na ostrově Nami (Nami Library)

Ostrov Nami leží 63 km severovýchodně od Soulu. Je oblíbený jako cíl rodinných výletů,

známý je i díky natáčení oblíbeného televizního seriálu Zimní sonáta. Od roku 2005 (200. výročí narození H. Ch. Andersena) hostí NAMBOOK festival, mezinárodní festival dětských knih (Nami Island International Children's Book

Festival) a v roce 2013 se zde také poprvé konalo setkání ilustrátorů dětských knih. V rámci NAMBOOK festivalu byla v roce 2013 na ostrově otevřena malá knihovna, v níž děti najdou 5000 dětských ilustrovaných knih 86 národů.

Profesní vzdělávání

První vzdělání pro knihovníky, které bylo při rostoucím počtu knihoven nezbytné, začala v dubnu 1946 nabízet Knihovnická škola při Korejské národní knihovně. Tuto školu založila Asociace korejských knihoven. Roční kurz byl zaměřen především na praktický výcvik. Od května 1950 musela být Knihovnická škola kvůli korejské válce uzavřena, její kurzy tak celkem absolvovalo pouze 77 knihovníků.

Po skončení korejské války nabídla americká Peabody College, že v rámci mezinárodní podpory pomůže vybudovat na Univerzitě Jonse školu pro knihovníky. První studenti zde začali díky spolupráci s Američany studovat knihovnictví v roce 1957. Studium knihovnictví bylo připraveno v bakalářském i magisterském programu. Už v roce 1955 nabídla Univerzita pro ženy Ihwa (Ewha Womans University) knihovnické kurzy, studenti si však knihovnictví volili jen jako druhý obor. Na úrovni bakalářského a magisterského programu zde bylo možné studovat knihovnictví až od roku 1959.

V 60. letech se s obdobnými programy přidaly další dvě jihokorejské univerzity. První Ph.D. program byl představen v roce 1974 na Univerzitě Songjungwan. V 70. letech nabízelo čtyřleté studium

knihovnictví již více univerzit; na řadě tzv. junior college (odborné vzdělávání na terciální úrovni) bylo možné studovat dvouleté programy pro pomocné knihovnictví. Do roku 1987 bylo v Koreji 30 vysokých škol a univerzit s knihovnickým oddělením. 10 škol udělovalo magisterské tituly, 4 univerzity měly Ph.D. programy. Šest knihovnických oddělení na Junior college vzdělávalo pomocné knihovníky a byl nabízen i jeden jednoletý certifikovaný kurz pro doškolení. V 80. letech se do studia knihovnictví promítla potřeba více reflektovat i informační vědu. V 90. letech pak musely školy ve struktuře studia zohlednit rozdělení knihovníků na knihovníky prvního a druhého stupně.

Ročně je v současné době vyškolen cca 2000 absolventů s diplomem a tedy i licenci, což je podle některých názorů více než korejské knihovnictví potřebuje.

Vzdělávací aktivity Korejské národní knihovny

V roce 1983 Korejská národní knihovna začala nabízet pokračující vzdělávání pro knihovníky, kteří již v knihovnách působili. Úloha KNK v celoživotním vzdělávání knihovníků se koncem 80. let dostala i do novelizovaného Knihovního

Počet institucí pro vzdělávání knihovníků - stav k červnu 2013

	4 letý kurz	2 letý kurz	magisterské studium (všeobecné)	magisterské studium (pedagogické)	Ph.D.	Vzdělávací institut pro knihovníky
Veřejné	6	-	5	3	5	-
Soukromé	29	5	21	12	10	3
Celkem	35	5	26	15	15	3

zákonu. V roce 1997 vznikla v KNK speciální divize zaměřená na vzdělávání a školení knihovníků. Po reorganizaci z roku 2010 funguje v KNK v rámci Odboru pro plánování a školení i Divize pro vzdělávání knihovníků a kulturu. KNK je jediným oficiálním školicím centrem v Jižní Koreji, naprostou většinu svých školení zaměřuje na knihovníky, kteří mají status státních zaměstnanců, některé programy jsou určeny i pro knihovníky ze soukromého sektoru.

Cílem vzdělávacích aktivit KNK je vychovávat kreativní knihovníky, kteří se rychle přizpůsobí změnám a trendům v oboru, vštěpovat jim základní znalosti a prostřednictvím jejich rozvoje působit na zvyšování sociálního postavení knihovníků. Úkolem knihovny je i rozšiřovat infrastrukturu pro vzdělávání knihovníků tak, aby byli připraveni na budoucí změny prostředí, v němž působí, a které knihovny ovlivňuje. Souběžně se standardními vzdělávacími kurzy tak KNK nabízí online vzdělávací systém a systém pro chytré telefony. V roce 2013 proběhlo v KNK 77 vzdělávacích programů, kterých se zúčastnilo 11 440 knihovníků. 51 programů pořádaných přímo v KNK se zaměřovalo hlavně na profesionální vzdělávání, nicméně organizovány byly i kurzy základní a nadstavbové. Těmito kurzy celkem prošlo 2 690 účastníků. Většina knihovníků se pak účastní online vzdělávacích programů, kurzů a školení. Online kurzy jsou zaměřeny na profesionální vzdělávání, 26 programů v roce 2013 absolvovalo 8 750 knihovníků. Kurzy pořádané přímo v KNK jsou placené, pro účastníky ze vzdálenějších oblastí je při vícedenních kurzech zajištěno i ubytování. Cena jednodenního kurzu (7 hodin) je pro jednoho účastníka 28 000 KRW, za desetidenní kurz zaplatí 280 000 KRW.

Vedle profesního vzdělávání se zmíněná divize věnuje i kulturním programům pro veřejnost, jejich cílem je mimo jiné podporovat i čtení a jeho propagaci. Mezi nové aktivity v této oblasti patří od roku 2010 program Humanitní vědy na cestě. Na jeho realizaci spolupracuje KNK i se soukromým sektorem, s Knižním centrem Kjobo, největším knihkupeckým řetězcem v Jižní Koreji, a kulturními novinami Čoson

Ilbo. Program má za úkol podporovat humanitní vědy, začleňovat je do každodenního života, a to hlavně ve spojení s knihami. Cílem tohoto nového typu kulturního programu je podpora kultury čtení a snaha o podání udržitelného trendu kultury čtení mezi korejskou veřejností. Program je realizován zejména prostřednictvím kulturních přednášek zaměřených na historii, filozofii a literaturu. Přednášky pak doplňují výlety, které na přednášky tematicky navazují. Účastníci přednášek dostávají seznam literatury, která se k tématu vztahuje. Zájemci o účast na výletě se přihlašují online, součástí jejich přihlášky je zpráva, v níž vlastním „minireferátem“ o rozsahu 100-1000 znaků prokazují, že přečetli literaturu doporučenou k tématu výletu. V roce 2013 proběhlo v rámci programu 17 přednášek a 18 výletů. Zatím se věk účastníků programu pohybuje mezi 40-60 lety, KNK by však ráda touto kulturní aktivitou zaujala i mladší generaci.

Certifikace knihovníků

Korejští knihovníci jsou podle své kvalifikace rozděleni do tří skupin: odborný knihovník 1. stupně, odborný knihovník 2. stupně a knihovník - asistent (tzv. paraprofessional). Knihovník 2. stupně se může stát knihovníkem 1. stupně. Podmínkou je absolvování dodatečného vzdělání, případně dokončení řádného studijního programu poté, co je již po určitou dobu zaměstnán v knihovně. I knihovník - asistent se může stát knihovníkem 2. stupně. Nejprve musí prokázat dostatek zkušeností při práci ve službách knihovny a posléze absolvovat vzdělávací program. U všech knihovníků je vyžadováno alespoň absolvování tzv. junior college, dvouletého až tříletého programu profesní přípravy terciálního vzdělávání.

Začínající knihovníci školních knihoven musí mít učitelský kurz. I knihovníci na základních a středních školách jsou rozděleni do dvou stupňů. Absolvent čtyřletého magisterského studia knihovnictví, který má dokončené učitelské kurzy, se stává školním knihovníkem 2. stupně. Po určitém čase v knihovně může absolvovat další vzdělávací kurzy a postoupit do 1. stupně.

Zákony související s knihovnamí

První Knihovní zákon Korejské republiky byl díky aktivitě Asociace korejských knihoven vyhlášen 28. 10. 1963. Zákon byl souhrnný pro všechny typy knihoven, poprvé vyjádřil ochotu státu vytvořit základ pro zlepšování knihoven a politiky v oblasti knihovnictví. Důraz byl kladen na vzdělávání, výzkum, cvičení těla a ducha. Na základě tohoto zákona tak knihovny začaly hrát roli média, díky němuž může být veřejnost v široké míře vzdělávána. Staly se mimo jiné i kulturními centry a pomáhaly budovat demokratickou společnost. Koncept knihoven byl založen na jejich široké dostupnosti a volném přístupu k jejich fondům a službám. Veřejné knihovny spadaly do kompetence Ministerstva školství, i když přímou odpovědnost za jejich rozvoj měla místní státní správa. Vznikl systém certifikací, který definoval řádného knihovníka a knihovníka - asistenta. Novelizace z roku 1987 nahradila cvičení mysli a těla využíváním informací a vzdělávacími a kulturními aktivitami. Dále přinesla zpřesnění systému certifikací na řádného knihovníka 1. a 2. stupně, knihovníka - asistenta a knihovníka - učitele.

V roce 1991 vstoupil v platnost nový Zákon o podpoře knihoven, který nahradil předchozí zákon z roku 1963 a jeho novelizace. Nový zákon nahlížel na knihovny jako na kulturní instituce, tvorba politiky pro oblast knihoven tak byla převedena z působnosti Ministerstva školství do kompetence Ministerstva kultury. Dále zdůraznil péči o knihovny a o jejich podporu a propagaci a určil, že knihovny mají být řízeny odborníky v této oblasti. O tři roky později (1994) byly do Zákona o podpoře knihoven přidány paragrafy vztahující se k podpoře čtení. Zákon byl označován jako Zákon o podpoře knihoven a čtení. Aktuálně platný Knihovní zákon je z roku 2006. Vedle tohoto zákona jsou v platnosti i další předpisy, které s činností knihoven souvisejí: Zákon o Knihovně Národního shromáždění z prosince 1988, Zákon o podpoře čtenářské kultury (2006, poslední noveli-

zace z 23. 5. 2013), Zákon o podpoře školních knihoven (prosinec 2007) a Zákon o podpoře malých knihoven (prosinec 2012).

Knihovní zákon č. 8029 z roku 2006

Od 4. října 2006 platí Knihovní zákon, který je výsledkem kompletní revize Zákona o podpoře knihoven a čtení. Cílem nového zákona je specifikovat sociální odpovědnost a roli knihoven, stejně tak deklarovat úmysl garantovat právo veřejnosti na znalosti, vědění a přístup k informacím. Zákon byl několikrát novelizován a doplňován, zatím poslední úpravy proběhly 17. 2. 2012. Zákon představuje obecný rámec, další pokyny a nařízení související s činností knihoven mohou být formulovány prostřednictvím prezidentských dekretů. Zákon např. definuje podmínky vzniku jednotlivých typů knihoven, jejich úkoly, povinnosti státu při financování knihoven, věnuje se však i personálnímu obsazení knihoven nebo problematice povinného výstupu. Paragrafem 45 je zřízena Národní knihovna pro handicapované a dále upravena legislativa nezbytná pro „sběr“ a uchování online materiálů.

Nově je tímto zákonem zřízena Komise pro politiku v oblasti knihoven a informací (§12), která je pod kontrolou prezidenta Korejské republiky. Úkolem Komise je navrhnout, rozvažovat a koordinovat hlavní otázky politiky pro oblast knihoven. Činnost Komise se má soustředit na vytváření souhrnného plánu rozvoje knihoven, různé aspekty jihokorejského systému knihoven a jeho fungování, vzdělávání knihovníků či zmenšování rozdílů v přístupnosti knihoven a dokumentů uložených v knihovnách. Komise je maximálně třicetiletá, jejím předsedou, kterého jmenuje prezident Korejské republiky, se má stát odborník na oblast knihoven. Ministr kultury, sportu a cestovního ruchu se automaticky stává místopředsedou Komise. Funkční období členů Komise je dvouleté a může se jednou opakovat. V souvislosti s Komisí byl na Ministerstvu kultury, sportu a cestovního ruchu vytvořen i příslušný pláno-

vací útvar. Předseda Komise každých pět let vytváří souhrnný plán rozvoje knihoven. Souhrnný plán má zahrnovat zásady pro politiku pro oblast knihoven, cíle a způsoby podpory politiky pro oblast knihoven, posilování role knihoven, zlepšování prostředí, v němž knihovny působí, podporu služeb knihoven pro ty, kteří jsou znalostně a informačně chudí, znovuoživení spolupráce mezi knihovnami a případně další důležité otázky související s politikou pro oblast knihoven.

Pro posílení decentralizace knihovnické administrativy dále Knihovní zákon určuje, že nejvyšší administrativní jednotky (provincie, metropolitní města, speciální město a speciální autonomní město) mají provozovat knihovny reprezentující danou oblast. Dále jsou v rámci decentralizace zavedeny Komise pro informační služby místních knihoven, které mají

být zřízeny v každém městě a provincii. Tyto lokální Komise mají bdít nad vyváženým rozvojem knihoven ve své administrativní oblasti a také klást důraz na snižování rozdílů v přístupu k informacím a znalostem, případně se zabývat i dalšími nezbytnými tématy. Předsedou patnáctičlenné komise je starosta města nebo guvernér provincie, ředitel reprezentující knihovny místopředsedou. Vedoucí ústředních správních úřadů, starostové metropolitních měst, speciálního města a speciálního samosprávného města a guvernéri provincií mají za úkol zpracovat a podporovat roční provádní plán založený na výše zmíněném souhrnném plánu rozvoje knihoven. Při stanovování a implementaci prováděcího plánu může starosta a guvernér odpovídající oblasti konzultovat s ředitelem školského úřadu.

Pětiletý souhrnný plán rozvoje knihoven v Korejské republice (2014-2018)

Nový pětiletý plán rozvoje systému knihoven v Korejské republice vyhlásilo Ministerstvo kultury, sportu a cestovního ruchu společně s Komisí pro politiku v oblasti knihoven a informací v polovině ledna 2014. V historii Jižní Koreje jde o druhý pětiletý plán, první byl platný pro období 2009-2013. Úsilí vlády Korejské republiky směřuje k vytvoření šťastného života a budoucnosti pro občany země. Od této vize jsou odvozeny i tři cíle zmíněného pětiletého plánu: prostřednictvím zajištění přístupu ke znalostem a informačním službám stát přispěje k dosažení veřejného blaha; prostřednictvím budování znalostního ekosystému vzdělávání a výzkumu budou podporovány kreativní schopnosti občanů; díky zmodernizování a zlepšení znalostní základny země se její občané stanou sečtějšími a všestrannějšími.

V první fázi vláda plánuje vybudovat více knihoven a navýšit počty knih i personální obsazení

knihoven. Během následujících pěti let by mělo být každý rok otevřeno 50 nových veřejných knihoven. Do roku 2018 by tedy v zemi mělo být 1 100 veřejných knihoven. Zvýší se tak i počet knih na osobu, z 1,53 knihy v roce 2012 na 2,5 knihy v roce 2018. Obdobně se rozšíří i řady knihovníků, kteří provoz knihoven zabezpečují. Průměrný počet kvalifikovaných knihovníků ve veřejné knihovně by měl stoupnout ze 4,2 (2012) na 6 v roce 2018.

Vláda dále má v plánu během tohoto pětiletého období zajišťovat rozmanité programy pro různé věkové skupiny obyvatel. Nabídne úvodní programy, které veřejnosti představí knihovny. Pro předškolní děti to bude např. program Začínáme s knihou (BookStart). Pro starší děti a mládež budou připravené přednášky o knihovnách a jejich využívání, kulturní programy a programy, které by je měly navigovat informacemi při výběru povolání. Mladí lidé a střední generace zas budou

mít prostřednictvím knihoven přístup k informacím vztahujícím se k hledání práce nebo podnikání. Informace o zdraví, podnikání nebo oblíbené programy pro předávání zkušeností a znalosti budou připraveny pro starší občany.

V hlavních regionálních knihovnách by měla být zřízena centra, která nabídnou handicapovaným občanům a cizincům žijícím v Jižní Koreji pomoc při využívání služeb knihoven. Fon-

dy 1000 knihoven v zemědělských a chudších oblastech budou doplněny o 500 knih v každé z těchto knihoven. Zvýšit by se měl i podíl dokumentů určených pro handicapované, z 5% v roce 2012 by měl v roce 2018 podíl dokumentů pro tuto skupiny obyvatelstva narůst na 10% vydaných dokumentů. V neposlední řadě by každý rok mělo být otevřeno deset center pro multikulturní rodiny.

Asociace korejských knihoven (Korean Library Association, KLA)

Asociace korejských knihoven byla založena v roce 1945, jejím prvním prezidentem se stal Pak Pongsok, náměstek ředitele nově vzniklé Korejské národní knihovny. První oficiální setkání Asociace se konalo v roce 1947. Asociace se pokoušela položit základy korejského knihovnictví prostřednictvím vzdělávání knihovníků (z její aktivity byla při KNK zřízena Knihovnická škola) a publikováním základních materiálů pro knihovníky. V roce 1955 došlo k reorganizaci asociace, ta se zároveň se stala aktivním členem IFLA. Jejím cílem bylo podpořit v krátkém čase rozvoj moderních knihoven a také profesionální rozvoj knihovníků. Díky aktivitě Asociace se podařilo přesvědčit vládu, aby v roce 1963 uvedla v platnost Knihovní zákon. Demokratizace vzdělávání, rychlý pokrok vydavatelského průmyslu a celkový ekonomický rozvoj přispěl k rozvoji korejského knihovnictví. Následující rok Asociace vydala a uvedla do praxe Korejské desetinné třídění (v roce 2013 vyšlo 6. vydání) a Korejská katalogizační pravidla. S činností Asociace jsou spojeny i aktivity v oblasti legislativy (1987 - revize Knihovního zákona, 1994 - Zákon o podpoře knihoven a čtení, 2014 - podnět k další revizi Knihovního zákona) či vytvoření a vyhlášení Deklarace etiky knihoven v roce 1997. Hostitelem mezinárodní konference IFLA, která probíhala v Soulu v roce 2006, se stala právě Asociace korejských knihoven. Významným milníkem byl také vznik Komise pro politiku

v oblasti knihoven a informací v roce 2007, která hraje důležitou roli ve směřování jihokorejského knihovnictví.

V současnosti se Asociace zaměřuje na podporu knihoven, vzájemnou výměnu dat, spolupráci mezi knihovnami, výzkum v oblasti řízení či prosazování společných zájmů korejských knihoven. Věnuje se i prosazování zájmů knihovníků, různým vzdělávacím aktivitám zaměřeným právě na knihovníky či projektům podporujícím vytváření vhodných podmínek pro čtení. Asociace sponzoruje řadu aktivit, např. Týden knihoven, workshopy, semináře. Vydává standardy, periodické i neperiodické publikace z oboru (např. ročenku Asociace korejských knihoven nebo měsíčník Library Culture informující o aktuálních problémech a otázkách jihokorejského knihovnictví), překládá zahraniční odborné texty. Propaguje také udělování profesních cen, jako jsou Cena korejských knihoven a Cena Asociace korejských knihoven.

Ústředí Asociace, v jejímž čele je prezident, sídlí v KNK. Součástí nejvyšší úrovně řízení Asociace jsou vedle prezidenta i její Valná hromada, Výkonný výbor a Rady výborů. K 31. 12. 2014 měla Asociace 1548 individuálních členů (578 běžných, 970 doživotních) a 1281 institucionálních členů (4 národní knihovny, 736 veřejných, 265 vysokoškolských, 187 speciálních a 89 školních knihoven).

Transkripce korejských jmen a názvů do češtiny a angličtiny

česká transkripce - vědecká (populární)	anglická transkripce	hangul	
	Korean Library Association	한국 도서관 협회	Asociace korejských knihoven
Čchangdokkung	Changdeokgung	창덕궁	Palác nejvyšší ctnosti, jeden z pěti velkých královských paláců v Soulu
Čcheknare	Chaeknarae	책나래	služba Národní knihovny pro handicapované
Čchongdžu	Cheongju	청주시	hlavní město provincie Severní Čchungčchong
Čchungčchongbuk	Chungcheongbuk Do	충청북	provincie Severní Čchungčchong
Čchungčchongnam	Chungcheongnam Do	충청남	provincie Jižní Čchungčchong
Čikdži	Jikji	직지	buddhistická antologie
Čikdžisimčchejodžol	Jikjisimcheyojeo	직지심체요절	buddhistická antologie
Čiphjondžon	Jiphyeonjeon	집현전	Síň ctihodných, kterou v roce 1420 založil král Sedžong
Čedžu	Jeju	제주	provincie Čedžu
Čollabuk	Jeollabuk Do	전라북	provincie Severní Čolla
Čollanam	Jeollanam Do	전라남	provincie Jižní Čolla
Čongjonggak	Jongyeonggak	존경각	knihovna zřízená v 15. století králem Songdžongem pro Konfuciánskou univerzitu Songgjungwan
Čongno	Jongno	종로	obvod v centru Soulu
Čoson	Joseon	조선	dynastie vládoucí v Koreji od roku 1392 do roku 1910
Čoson Ilbo	Chosun Ilbo	조선일보	přední jihokorejský deník
hangul	hangeul	한글	korejská abeceda
Hjondžong	Hyeonjong	현종	král dynastie Korjo (vláda v letech 1009-1031)

Hongmungwan	Hongmungwan	홍문관	Kancelář zvláštních poradců zřízená králem Sedžo roku 1463
Hungdok	Heungdeok	흥덕	chrám, v němž byla vytištěna buddhistická antologie Čikdži
I Pomsung	Yi Beom-seung	이범승	korejský politik
Inčchon	Incheon	인천	metropolitní město
Jedžong	Yejong	예정	král dynastie Korjo (vláda v letech 1106-1122)
Jemungwan	Yemungwan	예문관	Úřad královských výnosů
Joido	Yeuido	여의도	ostrov v Soulu
Kangnam	Gangnam	강남	čtvrť v Soulu
Kangwon	Gangwon Do	강원	provincie Kangwon
Kesong	Gaeseong	개성	město v KLRD
Kjonggi	Gyeonggi Do	경기	provincie Kjonggi
kjongdang	kyongdang	경당	akademie
Kjongdžu	Gyeongju	경주	město, v období království Sjednocená Silla hlavní město země
Kjongsangbuk	Gyeongsangbuk Do	경상북	provincie Severní Kjongsang
Kjongsangnam	Gyeongsangnam Do	경상남	provincie Jižní Kjongsang
Kjudžanggak	Kyujanggak	규장각	Královská knihovna založená v roce 1776 v soulském paláci Čchangdokkung
Knižním centrum Kj-obo	Kyobo Book Center	교보문고	knihkupecký řetězec
Kogurjo	Goguryeo	고구려	království na území Korejského poloostrova (1. století př.n.l. - 661 n.l.)
Korjo	Goryeo	고려	království na území Korejského poloostrova (918-1392)
Kukčagam	Gukjagam	국자감	státní univerzita
Kwangdžu	Gwangju	광주	metropolitní město
Pak Pongsok	Park Bong-seok	박봉석	knihovník pozdější Korejské národní knihovny

Panpcho	Banpo	반포	čtvrť v Soulu
Pekče	Baekje	백제	království na území Korejského poloostrova
Pisowon	Biseowon	비서원	konfuciánská akademie
Pomungak	Bomungak	보문각	pavilon Pomun, založen v roce 1116
Pulguksa	Bulguksa	불국사	chrám v provincii Severní Kjonsang
Pusan	Busan	부산	metropolitní město
Mjongdong	Myeongdong	명동	čtvrť v Soulu
Mundokdžon	Mundeokjeon	문덕전	akademická instituce dynastie Korjo
Sedžo	Sejo	세조	král dynastie Čoson (vláda 1456-1468)
Sedžong	Sejong	세종	speciální autonomní město, král dynastie Čoson (vláda 1419-1450)
Silla	Silla	신라	království na území Korejského poloostrova
Sodžokpcho	Seojeokpo	서적포	úřad v období Korjo
Songdžong	Seongjong	성종	král dynastie Čoson (vláda 1470-1494)
Songgjungwan	Sungkyunkwan	성균관 대학교	konfuciánská univerzita
Soul	Seoul	서울	speciální město, hlavní město Korejské republiky
Sosurim	Sosurim	소수림	panovník království Kogurjo (vláda 371-384)
Susowon	Suseowon	수서원	konfuciánská akademie
Tchhak	Taehak	태학	konfuciánská akademie
Tedžon	Daejeon	대전	metropolitní město
Tegu	Daegu	대구	metropolitní město
Ulsan	Ulsan	울산	metropolitní město
Univerzita pro ženy Ihwa	Ewha Woman 's University	이화여자대학교	univerzita se sídlem v Soulu, založena 1886
Universita Jonse	Yonsei University	연세대학교	univerzita se sídlem v Soulu, založena 1885

Zdroje:

- interní podklady knihoven získané v rámci programu Cultural Partnership Initiative 2013
- interní materiály Asociace globálních knihoven
- ABDULLAHI, Ismail, ed. *Global library and information science: a textbook for students and educators: with contributions from Africa, Asia, Australia, New Zealand, Europe, Latin America and the Caribbean, the Middle East, and North America*. München: Saur, 2009. s. 143-144. IFLA Publications; 136-137. ISBN 978-3-598-22042-5.
- DE BARY, William Theodore. *Source of East Asian tradition*. Vol. 1, Premodern era. New York ; Chichester : Columbia University Press, ©2008. s. 576-577. ISBN 978-0231-14304-2.
- *Digital Hangeul Museum* [online]. Seoul [cit. 2015-10-31]. Dostupné z: http://www.hangeulmuseum.org/sub/eng_new/hangeul/jiphyeon.jsp
- ECKERT, Carter J. et al. *Dějiny Koreje*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2001. s. 32, 60, 82, 83, 94-95, 125. Dějiny států. ISBN 80-7106-411-4.
- FEATHER, John, ed. a STURGES, Paul, ed. *International encyclopedia of information and library science*. 2nd ed. London: Routledge, 2003. s. 154-156. ISBN 0-415-25901-0.
- Goryeo's War with Kitans and Reorganization of its Ruling System during the Reign of Hyeonjong. *Hankukčungsesajönku* [online]. 2010, (29): 177-212 [cit. 2015-10-31]. ISSN 1225-8970. Dostupné z: <http://www.kci.go.kr/kciportal/ci/sereArticleSearch/ciSereArtiView.kci?sereArticleSearchBean.artid=ART001491335>
- CHO, Chansik. *Historical Development of Librarianship in South Korea* [online]. 1996 [cit. 2015-10-31]. Dostupné z: <http://archive.ifla.org/IV/ifla62/62-choc.htm>
- JANOŠ, Jiří. *Japonsko a Korea: dramatické sousedství*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2007. s. 66, 67, 234-235. ISBN 978-80-200-1503-7.
- *Jöngmunpoki pöljönghi tähanminkujöngmunpöblöng* [online]. Sedžong: KOREA LEGISLATION RESEARCH INSTITUTE, 2015 [cit. 2015-11-02]. Dostupné z: https://elaw.klri.re.kr/kor_service/lawView.do?hseq=28857&lang=ENG
- *Kyujanggak Institute for Korean Studies* [online]. Seoul: Seoul National University [cit. 2015-10-31]. Dostupné z: <http://kyujanggak.snu.ac.kr/kiks/main.do?m=01z04>
- LEE, Yong-jae. *The modern history of the library movement and reading* [online]. 2006 [cit. 2015-10-31]. Dostupné z: http://archive.ifla.org/IV/ifla72/papers/119-Lee_Jo-en.pdf
- *Libraries in Korea: past, present and future*. Seoul: WLIC 2006 Seoul National Organising Committee, 2006. 111 s. ISBN 89-958250-0-6.
- LIMB, Limb Jae-un. *No. of public libraries to increase to 1,100 in five years* [online]. KOCIS, 20. 1. 2014 [cit. 2015-10-31]. Dostupné z: <http://www.korea.net/NewsFocus/Policies/view?articleId=117152>
- OH, Dong-Geun. Ranganathan, Dewey, and Bong-Suk Park. *Hankukmunhönčöngpohakhöči* [online]. 2012, 46(1): 11-27 [cit. 2015-10-31]. ISSN 1225-598X. Dostupné z: <http://www.dbpia.co.kr/Journal/ArticleDetail/NODE01802840>, http://ocean.kisti.re.kr/download/volume/kslis/MHJBB6/2012/v46n1/MHJBB6_2012_v46n1_11.pdf
- STAM, David H., ed. *International dictionary of library histories. Vol. 1, Introductory Survey. Libraries: Ambrosiana Library to National Library of Brazil*. Chicago: Fitzroy Dearborn Publishers, 2001. s. 482-484. ISBN 1579582443; 9781579582449.
- WEDGEWORTH, Robert. *World Encyclopaedia of Library and Information Science*. 3rd ed. Chicago: American Library Association, 1993. s. 427-429. ISBN 0838906095, 9780838906095.
- WIEGAND, Wayne A. a Donald G. DAVIS. *Encyclopedia of library history*. New York: Garland Pub., 1994. s. 327-328. (Garland reference library of social science; 503). ISBN 0824057872; 9780824057879.
- *The World Factbook* [online]. 28. 10. 2015 [cit. 2015-10-31]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ks.html>

O autorovi

Zvláštní číslo Bulletinu SKIP 2015 Jihokorejské knihovnictví zpracovala Karolína Košťálová. Obor vystudovala na Ústavu informačních studií a knihovnictví Univerzity Karlovy. V Národní knihovně ČR pracuje v Oddělení referenčních a meziknihovních služeb, kde se věnuje převážně referenčním službám včetně služby Ptejte se knihovny. V roce 2013 v rámci programu Culture Partnership Initiative, který organizuje Ministerstvo kultury, sportu a cestovního ruchu Korejské republiky, absolvovala půlroční stáž v Korejské národní knihovně.

Mičchuholská knihovna - dětské oddělení

Knihovna Národního shromáždění - budova knihovny

Knihovna Univerzity Jonse - vestibul propojující starou a novou budovu knihovny s interaktivními obrazovkami pro přístup do vybraných zdrojů a e-knih a tzv. počítačovým ostrovem

Korejská národní knihovna, Sedžong

Knihovna Univerzity Jonse - budova knihovny

ZVLÁŠTNÍ ČÍSLO - ROČNÍK 24 (2015)

Odpovědný redaktor - Ladislav Kurka

Recenzovala PhDr. Marcela Buřilová.

Elektronické vydání - ROČNÍK 13

bulletin skip

Šéfredaktor: PhDr. Ladislav Kurka, kontakt: tel.: 737 331 728, e-mail: ladislav.kurka@mlp.cz.

Redaktoři: Mgr. Roman Giebisch, Ph.D., e-mail: roman.giebisch@nkp.cz., Mgr. Linda Jansová, Ph.D., e-mail: skolkova@chello.cz. Ediční komise SKIP: Bc. Kateřina Bajo, Stanislava Benešová, PhDr. Marcela Buřilová, Mgr. Adéla Dilhofová, PhDr. Libuše Foberová, Ph.D., Bc. Kateřina Hubertová, Mgr. Alena Otrubová, Mgr. Veronika Peslerová, Mgr. Jindřich Pilař, PhDr. Ila P. Šedo, Mgr. Lenka Šimková, RNDr. Alena Volková Balvínová. **Vydává:** 5x ročně Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR s příspěvním dotace Ministerstva kultury ČR. **DTP:** Silvie Hejlová, silva.hejlova@seznam.cz. **Vytištěno** ve spolupráci s firmou Ceiba s.r.o.

Adresa elektronického vydání: <http://skip.nkp.cz/Bulletin/Bulletin.htm>. **Technická redakce elektronického vydání:** Mgr. Jindřich Pilař, jindrich.pilar@nkp.cz

Zvláštní číslo 2015 předáno do tisku 14. 2. 2015.

ISSN 1 2 1 0 - 0 9 2 7, on-line vydání ISSN 1 2 1 3 - 5 8 2 8